

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ izdaja
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.—, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.— mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

MOGOČNA MANIFESTACIJA JRKD NA SUŠAKU

Na včerajšnjem velikem manifestacijskem shodu na Sušaku je hrvatsko Primorje odločno pokazalo svojo neomajno privrženost Jugoslaviji

Sušak, 21. maja. n. Danes se je vršil na Sušaku velik manifestacijski shod JRKD, ki ni bil le največji shod, kar jih je doslej videl Sušak, kjer se je vršilo zlasti po prevratu že marsikatero veliko zborovanje, marveč tudi velika manifestacija vsega Hrvatskega Primorja za kralja in Jugoslavijo. Zborovanje se je vršilo na prostnem Sokolskem trgu. Od blizu in daleč so prihajali ljudje, da vidijo in slišijo odlične predstavnike nove državne politike narodne sloge ter da s svojo navzočnostjo pokažejo, da hočejo to in tako politiko ter močno in složno Jugoslavijo. Ljudje so prihajali z vlakci, avtobusi in na vozovih, z otokov pa so prihajali na petih velikih parnikih, ki so bili vsi v zastavah in zelenju. Z godbami na čelu so prihajale posamezne skupine na zborovališče, kjer so bili nameščeni zvočniki, tako da so se vsi govorili jasno in razločno slišali. Na shodu so prišli ministri gg. dr. Albert Kramer, dr. Grga Anđelić, dr. Pavao Matić, dr. Ljuba Tomasić in bivši minister Juraj Demetrović, senatorja dr. Dinko Trinajstić in Milutin Dragović ter narodni poslanci dr. Živan Petričić, dr. Stijčić, dr. Kuntarić, dr. Perić ing. Šega in še nekateri drugi.

Visoke goste so na kolodvoru slovesno sprejeli, nakar so ministri od 9. do 10. sprejemali deputacije raznih korporacij in organizacij, ki so jim predložile svoje prošnje in pritožbe.

Sušaki gospodarski krogi so predložili gg. ministrom obširno spomenico o raznih prečitih gospodarskih vprašanjih Sušaka in Gornjega Primorja. Nato se je izpred pisarne krajevnih organizacij formalno velika povorka, ki je krenila nato na Sokolski trg. V povorki so nosili tablice z napisom »Živel kralj« »Živela enotna Jugoslavija« in slično. Od vseh strani so odmevale godbe in povsod je vladalo največje navdušenje.

V zastopstvu obolelega narodnega poslanca dr. Vekoslava Sinčiča je predsedoval shodu senator dr. Živan Petričić, ki je pozdravil gg. ministre, senatorje in narodne poslance ter med burnim vzklikanjem množice predlagal, da se odpošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, kar je bilo z viharim odobravanjem sprejeto. Nato je prečital dr. Petričić pismo narodnega poslanca prof. Sinčiča, ki obžaluje, da se ne more osebno udeležiti te velike narodne manifestacije in poziva svoje volilce in vse ostale pristaje JRKD, naj s podvojenimi silami delajo v slogi in bratstvu za dobrobit naroda in države.

Toplo pozdravljen je nato povzel besede bivši kmetijski minister g. Juraj Demetrović, ki je v svojem govoru naglasil, da se te množice niso zbirale za to, da bi komu grozile ali koga izvale, marveč zato, da manifestirajo za nacionalno jugoslovansko afirmacijo in da dokažejo, da je vse Hrvatsko Primorje navdušeno sledilo klicu svojega kralja ter da je pripravljeno žrtvovati vse za veliko in močno ter srečno Jugoslavijo. To je dokaz, da ne sme nihče več niti misliti na to, da bi mogli lučiti usodo Primorja od ostale Jugoslavije. Italijanski narod je živa priča vseh težk, skozi katere mora iti narod, kadar se hoče udeležiti. Zato je treba tem bolj obsojiti ono kampanjo, ki se vodi v inozemstvu proti uedinjenju Jugoslovancev. Besede ministra Demetrovića so izvale v množici viharno pritrdjevanje.

Naslednji govornik minister g. Pavao Matić je opozarjal na veličastno shodo, ki so se vršili v Nisu, Zagrebu in drugod, ki prav tako, kakor današnji shod na Sušaku, živo pričajo pred vsem svetom, da je ves jugoslovanski narod složen ter da odobrava sedanjo narodno in državno politiko.

Senator Milutin Dragović je v tempe-ramentnem govoru spopadil pozdrave Sumadijcev, nakar je minister g. dr. Grga Anđelić v daljšem govoru očitno razvoj jugoslovanske ideje, ki je bila že pred vojno baš v Primorju globoko ukoreninjena in ki ne bo nikdar več usahnila.

Burno pozdravljen je povzel nato besede generalni tajnik JRKD minister g. dr. Albert Kramer, ki je v obširnem govoru obrazložil intencije, ki vodijo JRKD ter orisal, kako je prišlo do osnovanja te stranke. Poudaril je, da je stranka organizirana po vsi državi ter šteje nad 6500 krajevnih in središnih organizacij ter ni niti enega kraja, kjer bi ne imela stranka svoje organizacije. V jeseni se bo vršil kongres stranke, na katerem se bo izvršilo končnovaljavno konstituiranje tega največjega političnega aparata, kar jih dose-
daj pozna zgodovina našega naroda. Ta stranka, ki predstavlja tako ogran-
moč in silo, bo sposobna ne samo, da pre-
jzame naše dolžnost izvajanja prave ju-
goslovanske politike, nego bo tudi spo-
sobna, da nosi odgovornost za državne
oblasti.

Stranka bo izkoristila svojo sposobnost v periodi neoviranega in konstruktivnega dela za razvoj Jugoslavije. Pozval je zborovalce, naj vsi, ko se vrnejo na svoje domove, vsak v svojem krogu delu z vsemi silami na to, da se stranka ojači, da bo mogla tem lažje izvršiti svojo veliko in zgodovinsko nalogo. Obširno je obrazložil, kako si JRKD zaniša reševanje gospo-
darskih vprašanj, zlasti vprašanje zapo-

stave širokih ljudskih slojev, da bi mogla vsakomur zagurati zaslužek in kruh. Naglasil je, da bo stranka zastavila vse svoje sile, da doseže ta cilj. To pa je v največji meri odvisno od sodelovanja vsega naroda in če bo to uspelo, ne bo to samo na korist države, marveč vsega naroda. Govor ministra dr. Kramerja je bil sprejet z dolgo-
trajnim in viharim odobravanjem.

Nato so govorili še narodni poslanci dr. Kuntarić, dr. Stijčić in minister dr. Ljuba Tomasić, ki je podčrtal silen razmah JRKD, ki ga je zavzela ta stranka po vsej državi. Svoj govor je končal s pozivom, naj so-
deležijo vsi, ki pošteno mislijo.

Govorili so nato še zastopniki posamez-
nih večjih krajev in otokov, nakar je pre-
sednik dr. Petričić zborovanje zaključil z
zahvalo zborovalcem, ki so tako dolgo
vztrajali na pekočem solcu in tudi s tem
pokazali svojo odlično voljo sodelovati pri
velikem delu, ki naj zagotovo boljšo in
lepo bodočnost.

Po shodu so bili gg. ministri, senatorji in
narodni poslanci na kosilu pri županu dr.
Ružiču, nakar so skupno posetili obolega
narodnega poslanca in sivolasega narod-
nega borca prof. Sinčiča, ki se jim je gi-
njen zahvalil obžalujoč, da ni mogel tudi
sam sodelovati pri tej lepi manifestaciji.
Minister dr. Kramer, se je popoldne od-
pravil v Velike Lošče na tamošnji sokol-
ski slavnost, ostali odlični gostje na so se
v teku popoldneva in zvečer z vlakci vrnili
na svoje domove.

Velik zbor JRKD v Šabcu

Beograd, 21. maja. p. Iz Šabca poročajo,
da se je vršila danes tam velika sreska ma-
nifestacijska skupščina JRKD. Zborovanju
je prisostvovalo več tisoč ljudi iz vsega
sreza. Glavni govornik je bil sreski poslanec
g. dr. Ninko Perić, ki se je v svojem go-
voru bavil pred vsem z gospodarskimi pro-

Tajinstveni Dollfuss

Skrivnosten govor avstrijskega kancelarja za ameriške
radio-postaje, za katerega Dunajčani ne smejo vedeti

Dunaj, 21. maja. Š. Danes popoldne
ob pol 5. je imel avstrijski kancelar dr.
Dollfuss velik političen govor, toda sa-
mo za ameriške radio postaje. Govor
so prenašale vse radio-postaje Severne
Amerike do San Franciska. Dollfuss je
govoril v svoji pisarni, kjer so name-
stili mikrofon. Mikrofon je bil zvezan
po telefonski žici do Ženeve, od tam pa
po direktnem kablu z ameriškimi radio-

postajami. Včeraj popoldne je prišel na
Dunaj poseben oddelek Columbia-Com-
pagny, ki je izvršila vse tehnične pri-
prave za prenos tega govora. Vsebinsko
govora drže vladni krogi v največji taj-
nosti in je baše senzacionalna. Dunaj-
čani bodo tako šele preko Amerike iz-
vedeli, kaj je prav za prav govoril nji-
hov kancelar Američanom.

Hitler ustoličuje bivše nemške prince

Prvi princ imenovan za državnega namestnika — Prva
etapa k obnovi monarhizma v Nemčiji?

Pariz, 21. maja. AA. Iz Berlina po-
ročajo, da bo za državnega namestnika
v deželi Hessen-Nassau imenovan princ
Filip Hessenski. Imenovanje je že pod-
pisano.

Rim, 21. maja. Š. »Gazzetta del Popo-
lo« potrjuje vesti o imenovanju bivše-
ga princa Filipa Hessenskega za držav-
nega predsednika v deželi Hessen-
Nassau. Dekret o imenovanju je izročil
princu, ki že več let biva v Rimu, pri-

ski ministrski predsednik Göring. Princ
je imenovanje sprejel ter se bo v naj-
krajšem času preselil v Nemčijo, da bo
nastopil svoje novo mesto.

V tukašnji krogih sodijo, da name-
rava Hitler z zopetnim ustoličenjem
bivših principov postopoma uvesti v
Nemčiji monarhizem in zaključiti to ak-
cijo z obnovo hebonzelnerske dinastije
na nemškem prestolu.

Gömbös na Dunaju

Dunaj, 21. maja. AA. Predsednik ma-
džarske vlade Gömbös je prišel na Du-
naj na kratek obisk. Izjavil je novinar-
jem, da je ta obisk privatne narave. Göm-
bös se je sestel z avstrijskim kancelar-
jem Dollfussom, s katerim sta razpravi-
li o trgovinski pogodbi med Avstrijo in
Madžarsko.

Prof. Junkers aretiran

Praga, 21. maja. g. »Lidove noviny« jav-
ljajo iz Dessau, da je za ustanovitelja in
ravnatelja Junkersovih tvornic prof. Jun-
kersa odrečen pritvor. Prof. Junkers sicer
lahko ostane v svojem stanovanju, prepo-
vedan pa mu je vstop v tvornice. Zapustiti
tudi ne sme mesta. S tem hočejo prof. Jun-
kersa prisiliti, da izstopi iz koncerna Jun-
kersovih tvornic in izroči državi letalske
patente, ki so njegova osebna last. Pobuda
za to akcijo je po trditvah lista izšla od
Göringa.

Besede in dejanja

Berlin, 21. maja. AA. Na Kyffhäuserju so
odkrili spomenik ozeleži, ki so bila po
narodnih pogodbah odvzeta Nemčiji. Sve-
čanost so prisostvovali zastopniki vseh
vojaških ustanov. General v. Horn je kot
predsednik Kyffhäuserbunda poslal pozdra-
ve vsem Nemcem, ločenim od matere do-
movine.

Francoski proračun odobren

Pariz, 21. maja. AA. Havas poroča, da
je senat sprejel državni proračun s 263 pla-
novi prof. 17. Izdatki znašajo 49.079.194.387
frankov, dohodki 45.581.134.509 frankov.
Primanjkljaj znaša 3.498.059.878 frankov.

Kongres mednarodne trgovinske zbornice

Beograd, 21. maja. p. Letošnji kongres
mednarodne trgovinske zbornice bo na Du-
naju od 29. maja do 3. junija t. l. Kongre-
sa se bo udeležilo tudi okrog sto Jugoslo-
venov.

Nemška ofenziva proti Avstriji

Ogorčenje na Dunaju zaradi protestnega shoda v Ber-
linu — Dollfuss je naprosil Mussolinija za posredovanje

Dunaj, 21. maja. Š. Včeraj se je vršilo
v Berlinu veliko zborovanje, na kate-
rem so Nemci protestirali proti avstrij-
skemu režimu in zelo ostro obsodili po-
litično sedanje avstrijske vlade. Na sho-
du je bilo tudi več aktivnih nemških
ministrov. To zborovanje je izzvalo v
avstrijskih krogih veliko ogorčenje,
ker vidijo v tem sistematično kampa-
njo proti Avstriji, ki se je poostila že
tako daleč, da se govori celo o uradni
prepovedi noseta avstrijskih letovšč
in kopališč nemškim državljanom.

Kakor zatrujejo v dunajskih vladnih
krogih, je avstrijski poslanik v Berlinu
že dobil nalog, naj ostro protestira pro-
ti takemu zastupljanju medsebojnih
odnošajev.

Dunajska vlada je naprosila za po-
sredovanje tudi Rim in v tukašnji
krogih upajo, da bo Mussolini izkoristil
sedanje bivanje nemškega ministra Gö-

ringa tudi za to, da bo zastavil svojo
besedo v prilog Dollfussove dilatare.
Dunaj, 21. maja. AA. Dunajsko čas-
opisje z ogorčenjem poroča o govorih na
protiavstrijski prireditvi berlinskega dija-
štva pod pokroviteljstvom ministra
Francka. Listi nečejo že itak napetega
polažaja poostriti, vendar pa poudarjajo,
da si Avstrija ne bo dopustila vmešavanja
inozemstva, čeprav bi to prihajalo od
bratskega naroda.

»Reichspost« zavrača obtožbe proti na-
silstvom, ki da jih izvaja avstrijska vlada
nad nacionalnimi socialisti. List dalje
protestira proti Francovski izjavi, s kate-
ro zanika Avstriji njeno pravico po samo-
opredelitvi.

»Wiener Tage« se vprašuje, kako more
država s koncentracijskimi taborišči go-
voriti o nasilju in pritisku.

Komunistično glasilo »Rote Fahne« ob-
soja imperializem nove Nemčije in pravi,
da Avstrija nikoli ne bo dopustila, da bi
se ponizala v interesno sfero Nemčije in
postala nemška Mandžurija.

Kitajski grozi nova državljanska vojna

Dežela sonca se ne more pomiriti — Kitajski naciona-
listi se protivijo sporazumu in premirju z Japonci

Peking, 21. maja. Š. Četudi vesti o skle-
nitvi premirja med Japonci in Kitajci
uradno še niso potrjene, kažejo dogodki,
da so sovražnosti že ustavljene. Kitajske
baterije za obrambo proti letalom včeraj
niso več obstreljevale japonskih letal, ki
so zelo nizko letela nad Pekingom. Na dru-
gi strani pa tudi Japonci niso več obme-
tavali Pekinga z bombami in letaki, mar-
več so samo letali nad mestom in se po-

zneje umaknili na japonsko stran. Pred
Pekingom vlada trenutno popoln mir.

Nejasen pa je položaj v Tientsinu. Do-
čim je po enih vestih prišlo samo do spo-
pada med skupino protijaponskih demon-
strantov in policijo, pravijo druge vesti, da
je bil izvršen poizkus prevrata, ki pa ni
uspel. Po teh vesteh je bil kitajski povelj-
nik general Juhsung umorjen, voditelj upo-
ra Sinkuan pa je pobegnil.

Nj. Vel. kralj v Aleksincu

Aleksinac, 21. maja. p. Danes popoldne se
je nenadoma pojavil pred tukašnjo cerkvi-
jo Nj. Vel. kralj, ki se je pripeljal z avto-
mobilom iz Niske banje. Zanimal se je za
gradnjo nove cerkve ter si ogledal izvršena
dela. Navzoči obrtniki, s katerimi se je
dolgo časa razgovarjal, so mu pojasnjevali,
a tudi Nj. Vel. kralj je dal več nasvetov in
opozarjal obrtnike, naj si ogledajo cerkev
na Oplenju. Ko se je poslovil, je dal zbra-
nim mojstrom 1000 Din, da bi si nabavili
poučne knjige. Vest o prihodu kralja se je
bliskovito razširila po vsej okolici in kmalu
se je zbrala velika množica, ki je kralja
ob slovesu viharno pozdravljala.

Nj. Vel. kraljica v Senju

Senj, 21. maja. n. Davi ob 10. je prispela
semkaj z avtomobilom Nj. Vel. kraljica s
kraljevičji. Ko so ljudje izvedeli za prihod
kraljice, so naglo okrnili hiše z zastavami
ter napravili špalir ob glavni cesti, koder
je krenil avtomobil z visokimi gosti med
viharimi ovacijami množice. Nj. Vel. kra-
ljica si je ogledala mesto in okolico. Ob od-
hodu so Senjčani streljali na čast gostem
z možnarji.

Snovanje novih strank

Beograd, 21. maja. p. Jugoslovanski na-
rodni klub je imel danes sejo, na kateri
je izvolil poseben akcijski odbor za organi-
zacijo nove stranke. Odboru predseduje
narodni poslanec dr. Svetislav Hodžera,
podpredsednika pa sta dr. Živan Lukić in
dr. Stjepan Bačić. Kakor se zatrjuje, na-
merava dr. Živko Topalović osnovati ju-
goslovnsko socialistično stranko ter je že
izdal proglas.

Kongres slovanskih pravnikov

Beograd, 21. maja. p. Dne 25. t. m. pri-
spe iz Bratislave v Beograd znani odvjetnik
in generalni tajnik odbora za organizacijo
prvega kongresa pravnikov slovanskih drž-
av dr. Ciril Barenka. V Beogradu se bo se-
stal z našimi pravniki, ki se udeležijo kon-
gresa od 1. do 8. septembra v Bratislavi.
Iz Beograda odpotuje dr. Bačenka v Za-
greb in Ljubljano, kjer se bo prav tako
sestal s tunkajšnjimi pravniki, da se z nji-
mi dogovori o referatih, ki jih bodo imeli
na kongresu jugoslovanski pravniki.

Beograjski železničarji zborujejo

Beograd, 21. maja. p. V dvorani Saveza
nabavljanih zadrž se je vršila danes let-
na skupščina oblastne organizacije ju-
goslovanskih železničarjev in bradrijev. V
imenu ljubljanskega oblastnega odbora je
prisostvoval zborovanju g. Jože Musički.
Po odobritvi poročil in obsejni debati, v
kateri o razpravi o raznih stanov-
skih problemih, je bila sprejeta resolucija
o zabrani izmenjave zakonske o promet-
nem osebu v smislu znanih, že večkrat na-
glašanih, zahtev.

DN zahteva takojšnjo ustavitev sovražnosti med Bolivijo in Paragvajem

Ženeva, 21. maja. Š. Svet Društva narod-
ov je včeraj zaključil svojo izredno za-
sedenje. Seglasno je bilo sprejeto poročilo
odbora trojice v zadevi konflikta med Bol-
ivijo in Paragvajem. Poročilo predvideva
takojšnjo ustavitev sovražnosti. Od Para-
gvaja se zahteva, da prekliče svojo formal-
no vojno napoved. Druga etapa posredova-
valne akcije Društva narodov predvideva
direktna pogajanja za sporazum. Paragvaj-
ski delegat je brez pridržka pristal na te
predloge, če tudi bo moral Paragvaj takoj
umakniti svojo vojno napoved, dočim je
bolivjski delegat izjavil, da bo predložil
poročilo svoji vladi in upa, da bo mogel v
par dneh dati svoj odgovor.

Spor med madžarskimi legitimisti

Budimpešta, 21. maja. g. Kakor poroča
»Fuzgetlemseg«, je bilo pred nekaj dnevi
v stanovanju grofa Ivana Zichyja posveto-
vanje madžarskih legitimistov, ki se ga je
udeležilo več magnatov, med njimi tu i
bivši madžarski zunanji minister dr. Gu-
stav Gratz. Posvetovanja so trajala nad
pet ur in so bila popolnoma tajna. Konfe-
renca se je zaključila v nesoglasju ter je
eden izmed prisotnih na koncu izjavil, da
madžarski legitimisti v času, ko se minist-
ski predsednik Gömbös trudi, da doseže na-
cionalno edinstvo, ne smejo prevzeti nase
odgovornosti za prekrivanje njihovih raču-
nov. Ta izjava je povzročila dokaj neuro-
čen vtis. Konferenca se je razšla brez vsa-
kih sklepov.

De Valera potuje v Rim

Dublin, 21. maja. AA. De Valera je davi
odpotoval v Rim. Ob 11. je prispel v Lon-
don in nadaljeval pot v Pariz.

Sledovi vojne v Beogradu

Beograd, 21. maja. p. Dečenci, ki so vče-
rj popoldne na dvorišču državne bolnice
konali noko jano, so našli neeksplozivno
granato, ki poteka še izza svetovne vojne.
Strokovnjaki so ugotovili, da je bila ta
granata izdelana v Kragujevcu in izvira
bržkone iz dobe, ko se je vršila huda bor-
ba za Beograd. Granato so demontirali in
odstranili.

Učni uspehi na beograjskih gimnazijah

Beograd, 21. maja. Včeraj je bilo za-
ključeno poučevanje v vseh osmih in čet-
rtih razredih na beograjskih gimnazijah.
Učencev je bilo v teh razredih 1080. Z
uspehom je izmed njih letošnje šolsko le-
to končalo 611 učencev izmed 484 uče-
ncev VIII razreda je pripravljen k maturi
308 izmed 597 učencev IV razreda pa 303
učenci. Čez 15 dni bodo pripravljani izpiti
in je pričakovati da bo število učencev, ki
bodo pripuščeni k maturi, po teh izpiti
še precej naraslo.

Nove aretacije v Beogradu

Preiskava o umoru trgovca Stankovića spravlja na dan še celo vrsto različnih nečednih afer

Beograd, 21. maja.

Med tem ko varnostni organi na Velebitu obkoljujejo morilca Nikolaja Miljkovića in se vsak hip pričakuje njegova aretacija, je v Beogradu prišlo do nove senzacije: policija je namreč v zvezi z aferami direktorja Mihajla Markovića in njegovega tajnika Miljkovića aretirala beografskega odvetnika dr. Nikolaja Petrovića in z njim še tri osebe, osumljene različnih sleparij, falzifikatov in tatvine aktov.

Policija je namreč pri natančnem pregledovanju stanovanja direktorja Markovića našla neko zanimivo pismo, ki močno obremenjuje odvetnika dr. Nikolaja Petrovića. Ta odvetnik je bil pred tremi leti zastopnik pokojnega Koste Cakića, trgovca v Kumanovem in je vodil njegovo ločitev z oženo ženo Jelene. Vendar ta pravda ni bila zaključena in do ločitve ni prišlo. Dne 5. februarja 1931. je Kosta Cakić nenadoma umrl, zapustil pa je poleg vdove tri hčerke in sina. Ko je sodnik popisoval pokojnikovo zapuščino, je Cakićev bratranec in kompanion Nikola Bošković predložil pogodbo, s katero je Cakić še za življenja odstopil svojo trgovino Boškoviću za 500.000 Din. Zadeva se je videla čisto neverjetna in pogodba imela sumljiva. Cakićeva vdova se je takoj odpeljala v Beograd, da ugotovi, kdaj in kako je bila pogodba storjena. Dognala je, da je bila pogodba potrjena v komisariatu savske policije, ki pa v Beogradu sploh nima kake krajevalne pristojnosti.

Preiskava je spravlja na dan nerazrešene stvari. V ekskluzivnem protokolu komisariata je bilo navedeno, da sta advokat dr. Nikola Petrović in Cakićev kompanion Nikola Bošković dne 12. novembra 1930. prosta, naj se potrdi pod št. 9 predložena pogodba. Pod št. 9, pa so v registru in fisehli našli povsem drugačen pregled: torka Merkur zasaga plačo nekemu železničarju Stjepanu in bila očitna. Dognalo se je, da je pogodbo napisal Svetomir Ristić, pisar otondega komisariata, ki je nekaj časa nadomestil komisariata. Po vseh teh ugotovitvah je vdova Jelena Cakićeva ovdala odvetnika dr. Nikolaja Petrovića in Svetomira Ristića. Ta je bil kmalu nato odpuščen iz policijske službe, po odpuštu pa je nastopil službo v pisarni dr. Nikolaja Petrovića. Kaj vse sta uganjala, bo še do-

gnala nadaljnja preiskava. Očividno pa zadnji čas nista bila več dobra prijatelja, ker se je Svetomir Ristić preselil k ravnatelju Mihajlu Markoviću, ki ga je namestil v podjetju »Adria-National-Film«, ki je v obče postal zavetišče mnogih sumljivcev. In tu je Ristić izročil Mihajlu Markoviću nekatere dokumente, ki močno kompromitirajo dr. Nikolaja Petrovića. Te dokumente je zdaj našla policija in zatorej včeraj aretirala naslednje zanimive osebnosti: odvetnika dr. Nikolaja Petrovića, njegovega pisarja Volimira Žujevića, nadalje Ilo Jovanovića, bivšega uradnika Srpske zemljoradničke banke in pa še nekoga Kosto Botorića. Kakor poudarja policija sama v svojem komunikatu, so bile te aretacije izvršene zaradi nekaterih sleparij, falzifikatov in tatvin aktov iz državnih uradov.

Kdo je dr. Nikola Petrović? Mlad odvetnik, doma iz Dalmacije. Diplomiran je bil v Beogradu, promoviral pa na neki italijanski univerzi. V Beogradu se je poročil s hčerko iz neke ugledne družine in si je prav hitro ustvaril dobro kariero. Mihajla Markovića je zastopal pred sodiščem pred leti, ko ga je neka gospa tožila zaradi sleparije. Nato sta sklenila prijateljstvo in navezala poslovne stike. Na ob enem zboru delničarjev »Adria-National-Filma« je zatorej bil dr. Nikola Petrović izvoljen za predsednika upravnega odbora. Pa tudi sicer sta z Markovićem pridno kupčevala. Tako je avtomobil, s katerim je Marković prepeljal truplo umorjenega trgovca Stankovića v močvirje na Godominskem polju, bil še pred dobrim letom last dr. Nikolaja Petrovića, ki ga je prodal Markoviću in nato nekoč trdil, da mu Marković vobče še ni izplačal onih 80.000 Din, za kolikor sta se bila pogodila. In slednjič: na občni zbor Kosmajске privredne banke, ki se je vršil letos 30. aprila v Mladenovcu, je ravnatelj Marković pripeljal s seboj tudi dr. Nikolaja Petrovića. Ob tej priliki je morilski bankir Marković, ki je razpolagal z večino delnic, izvolil poleg svojega zločinskega zaveznika Miljkovića tudi advokata dr. Nikolaja Petrovića za člana upravnega odbora Kosmajске privredne banke...

Preiskava, sprožena zaradi gusnega umora trgovca Stankovića, reže vedno globlje, vedno bolj porazne brazde.

Dogodki za mejo

Nov val fašistične asimilacije

V poslednjem času se v fašističnih intelektualnih krogih spet znova ojačilo zanimanje za fašistično solo in njene asimilacijske naloge v Julijski Krajini. Znatno pobudo zato je dalo zadnje zborovanje družbe »Italia Redenta«, mnogo pa so prispevala k temu tudi potovanja vojvodine Austrie, ki je, kakor znano, pokroviteljica te politično-ideološke organizacije.

Okrog Gorice ima »Italia Redenta« še celo vrsto svojih postojank. Njena dejstva zavetja so v Standeržu, Vrtojbi, Volčji Dragi, Ločnici, Podgorju, Ostavju, Solkanu in pri St. Petru. Zavetjaše v St. Petru, ki ga je družba pred leti prevzela od nekdanje »Legie Nacionalne«, pa je staro in, kakor pravijo, mnogo pretesno za deco, ki se sedaj zbira v njem. V poslednjem dnehu je postalo tudi vprašanje novega zavetja za St. Peter spet pereče. Vodstvo družbe se je pričelo pogajati z goriško občino, ki ima v ostalem še z lastnimi 6 zavetji dovolj ekibi, da bi jo podprla pri nakupu večjega poslopja in zemljišča. Stari podestat Bombig se je nekaj časa branil, toda na pritisk s prefekturo se je končno vdal. Občinska uprava se je pogodila s šentpetersko hranilnico in posojilnico za neko poslopje poleg cerkve ob cesti, ki vodi proti Vrtojbi. Poslopje bodo sedaj preuredili, tako da bo v novem zavetišču prostora za okrog 100 otrok.

Fulski prefekt in njegovi ožji sodelavci iz vrsti istrske fašistovske stranke pa so si v zadnjem času mnogo prizadevali za ustanovitve več šol v Istri, zlasti v krajih, kjer italijanski duh še ni v zadostni meri prodrl med hrvaško dečo. Rumsko prosvetno ministristvo je sedaj res odredilo, da se zgradijo nova šolska poslopja v Petrinjah pod Herpeljami, Motovunu, Devici Marji pri Barbanu, v Vrtenjeli, v Gračišču pri Pazinu, na Ročnem Polju in v Dragožinih na Čresu. Poleg teh se sedaj že gradijo šole pri Sv. Marku nad Koprom, v Barbanu, v Završju pri Grižnjanu in drugod.

Tržaški blagovni promet decimiran

Korporacijsko-gospodarski svet za tržaško pokrajino je izdal statistične podatke o tržaški trgovini in plovi. Iz podatkov, ki so v ostalem sestavljeni na zelo kompliciranih osnovah izhaja, da je tržaški blagovni promet v primeru z letom 1913, padel za celih 50 odstotkov. Dejansko je ta padec še mnogo večji, po verjetnostnem računu skoraj 75-odstotni.

Izmed 20 največjih evropskih lukh so razen v Leningradu le v Trstu v primeru z letom 1913 že l. 1926, zabeležili padec pomorskega prometa. Takrat je znašal za Trst 60 odstotkov. V vseh ostalih mestih pa je promet porastel, tako n. pr. v Gdanjskem za 249 Sherbourgu za 129 v Bremenju za 51 v Hamburgu za 16 in v Genovi za 15 odstotkov itd. Odslej se je sprito svetovne krize položaj nedvomno poslabšal, za Trst seveda le v toliko večji meri.

Po italijanskih podatkih, ki se ne nanašajo samo na pomorski promet, marčev tudi na železniški in oni, ki je v zvezi izključno le s potrebami mesta samega, je promet znašal v milijonih ton: 1913 6.15, v 1929 5.43 v 1930 4.30 v 1931 4.25, v 1932 3.41, v prvih štirih mesecih 1933 pa celo le 0.96 milijona ton. Lani je promet padel celo pod ono višino, ki jo je dosegel Trst l. 1901, ko je štel polovico manj prebivalcev nego sedaj.

dilo 70-letnega Lovrenca Rudolfa iz Črnega vrha na 6 mesecev ječe. Po prijavi karabinerjev je bil obtožen, da je podrl jelko, ki so ga fasisti vsadili sredi Črnega vrha v spomin na umrlega Mussolinijeva brata Arnalda Mussolinija.

Nenadna smrt uglednega Solkanca

V Solkanu pri Gorici je nenadoma umrl bančni uradnik Franjo Biteznič. Kakor poročajo listi, ga je dohitela smrt na Sv. Katarini pri Solkanu, kamor je odšel pretekli petek ob zgodnji jutranji uri, kakor vse kaže, na sprehod. Našli so ga mrtvega. Vzrok njegove smrti za enkrat še ni znan.

Pokojnik je bil dolgo vrsto let poslovodja pri Centralni posojilnici v Gorici. Bil je znan kot zaveden in pošten mož ter je v Solkanu med našim ljudstvom užival velik ugled. V prvih povojnih letih je mnogim pripomogel do vojne odškodnine. Umrl je v starosti 48 let. Njegovim preostalim našim sožalje!

75-



Lahki moški polčevlji z usnjatim podplatom. Iz močnega boka, rjavi ali črni, z gumastim podplatom Din 89.-

ANT. KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 6398 Stritarjeva ul. 1-3

Koliko smo pokadili lani?

Beograd, 20. maja.

Po statistiki uprave državnih monopolov se je lanskega leta pokadilo v naši državi 4.995.045.000, torej skoraj pet milijard cigaret, torej povprečno na mesec 416.253.750 ali 13.685.055 na dan. Ker se je predlanskega leta pokadilo 5.464.310.000 cigaret, je potemtakem kadilska strast v lanskem letu precej popustila: za celih 469.265.000 cigaret, torej precej več, kot pa znaša cel laniški mesečni obrok.

Največ se je pokadilo »Save« in sicer 3.889.752.000 in je poraba te vrste znatno porasla napram porabi v predlanskem letu, ko je znašala 3.652.827.000 kosov. »Zet« se je predlanskim prodalo 1.332.190.000 kosov, lani pa samo 743.428.000 in je torej poraba te vrste padla za 45%. Razmeroma zelo je padla tudi poraba »Vardarija«, od 253.911.000 v prelanjskem letu na 166.655.000 v lanskem. »Drina« izkazuje lani 103.935.000 kosov porabe, dočim je je predlanskim izkazovala 145.201.000. »Morave« se je prodalo predlanskim 60.649.000, lani pa 54.498.000. »Drave«, ki se je uvedla lani, se je prodalo 15.149.000, »Ibarja« za 8.498.000. Zelo je razmeroma porasla poraba »Neretve«, od 3.351.000 predlanskim na 6.749.000 lani, dočim je poraba »Vrbasa« padla od 6.115.000 na 1.654.000, »Sumadije« pa od 2.829.000 na 1.710.000. Padla je potreba tudi vseh finišnih cigaret: »Karagorje« od 235.000 na 103.000, »Jadrana« od 503.000 na 186.000, »Kosovo« od 751.000 na 321.000, »dvorske« od 1.009.000 na 828.000, »Strumica« od 1.184.000 na 513.000, »Mignona« od 1.865.000 na 602.000, Luksučnih cigaret v škatlicah se je prodalo 322.000, v »prilskiški kolekcijah« pa 162.000. Cigaretne tobake se je prodalo za skoraj 1.330.000 kg manj kot predlanskim, ko se ga je prodalo 3.731.413 kg. Največ se je prodalo »savskega«, namreč 1.974.796 kg napram 2.839.242 kg v predlanskem letu. »Podajja« »dunavskega« je padla od 802.918 kg na 387.054 kg, »trebinjske« od 565 na 359, »vardskega« od 391 na 94 kg, »neretvanskega« od 24.961 na 11.969, »moravskega« od 6826 na 891, »zetskega« od 47.984 na 21.759, »banatskega« od 3935 na 343, »amerikanskega« se je prodalo 1 kg več, 4592 napram 4591 kg v predlanskem letu. Tobaka v kio basah se je prodalo 31.338 kg, tobaki za nosljanje 4998 kg, tobačnega ekstrakta pa 15.668 kg.

O porabi smotk, ki je tudi znatno padla, odnoso se poslabšala po kakovosti, pa o drugi priliki.

Statistika monopolne uprave kaže jasno, da so kadilci v naši državi začeli vestranski varčevati, v današnji gospodarski krizi pač ne kaže drugače. Zmanjšanje se količina in slabša se kakovost. Kadi se manj in kadi se slabši, cenejši tobak. Seveda pa to znatno vpliva tudi na dohodke monopolne uprave. V enem letu so se ti dohodki zmanjšali skoraj za četrtil milijarde dinarjev. Tako pač velja tudi za monopolno upravo ista tolažba kakor za nas kadilce: ko pridejo boljši časi, bo zopet boljše znanjo in za nas!

Sleparski veletrgovci

Ptuj, 21. maja.

Vrki orožniki v Cirkovcu so prišli na sled spletnim sleparijam nekoga Ivana Baumana od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Mož se je izdal za trgovca s stampljko svojega očeta, ki se vobče ne bavi več s trgovino, za trgovca z uvozom in izvozom krompirja in sadja na debelo, sam pa je brez vsakega premoženja in brez vsakih sredstev, nikak izkušen trgovec, plačila nezmožen. Njegova spretnost pa se vsega tega ni ustrašila, razpredel je trgovske mreže po vsej banovini ter pri veletrgovcih naročil kar vagonске pošiljke. Tako je naročil med drugim od neke trdke vagon seno, katero je dalje prodal raznim kmetom in napravil izborni kupčijo, seveda brez licenacije... Kupčeval je s koruzo, žitom, spravil se je celo na strošno opremo in naročil od Zedružne opkearne v Ljubljani za 5.000 Din opke. Dalje je obrazil trdke »Semperite« v Zagrebu, pri kateri je naročil dva avtomobilska plašca v vrednosti 6.082 Din in jih sprejel pred osmimi dnevi, pa jih je še isti dan dalje prodal neki trdki v Mariboru za 5.000 Din. — Naročil je tudi večjo količino bencina za 2.000 Din.

Da pa bi svoje poslovanje še bolj pospešil, si je naročil od neke trdke v Celju pisalni stroj. Trdka pa je bila toliko previdna, da se je o njegovem stanju prej informirala in mu pisalni stroj poslala po povzetju, katerega Bauman seveda ni dvignil. V petek pa je za lažnega trgovca prisel na postajo Sv. Lovrenca od trdke »Motorcar-Ulmanusy in drug« v Zagrebu pošiljka treh avtoplaščev v vrednosti 9.795 Din, in to po povzetju. Podjetni trgovec, ki ni imel denarja, je trdki telefonično naj povzetej opusti, ker trenutno nima denarja, blago pa da nujno potrebuje. Trdka

bi gotovo nasedla tej pretkanosti, da niso za to pravčasno zvedeli orožniki iz Cirkovca, ki so preprečili dvig pošiljke s tem, da so Baumana aretirali, saj so proti njemu že prej oddali sodišču tri ovadbe zaradi raznih sleparij. Zaplenili so mu obširno korespondenco ter ga privedli v pujske sodne zapore, kjer bo lahko v miru sklenil bianco dobičkanosnega podjetja.

Le hajdmo v zeleno naravo, prekrasen pomladni je svet! Domov gredé na črno kavo vsi v Slamičev gremo buffet

Kmečki dan v škofji Loki

Škofja Loka, 21. maja.

Pod imenom Kmečki dan v Škofji Loki, je priredila to nedeljo škofjeloška živilorejska zadruga celodnevni kmetijski tečaj v telovadnici nove deške šole. Tečaj je bil

Žena v sodobnem svetu

Položaj in naloge žen

Čitateljce te rubrike bo gotovo zanimalo stališče nemških feministk nasproti izpremembam, ki so nastale v Nemčiji, in Hitlerjevo zadržanje nasproti ženskim zahtevam. Kakor znano je Hitler še odločen nasproti ženske enakopravnosti v političnem, pravnem in vobče družabnem pogledu. Še preden je prišel na krmilo, je napovedal, da bo demontiral njihove doslej priborjene pravice, ki jim jih je zagotovila demokratska weimarska ustava. Tudi iz vseh služb, posebno državnih, jih bo kolikor mogoče iztrebil. Kot nadomestilo pa bo ustvaril take gospodarske pogoje, da bo žena spet brezskrbno kraljevala v domu, kjer je njeno mesto. Danes je hudo služiti zlasti ženski, ki se vendarle tretira še vedno kot manjvredna, zato so našle te objube med nemškimi ženami močan odmev: v trumah so glasovale pri zadnjih volitvah za Hitlerja.

Oni del nemških žen pa, ki je politično zrelejši in zato dalekovidnejši, je že od vsega početka spoznaval veliko nevarnost za svoje pravice in za napredek, ki ga je zlasti nemška žena dosegla na vseh področjih. To bojazen izraža vodilna nemška feministka dr. Gertrud Bäumerjeva, ki je bila tudi od moških priznana kot ena najspodobnejših osebnosti dosedanjega nemškega parlamenta ter je zavzemala važno mesto v državnih službah. Ob Hitlerjevem nastopu je bila baže takoj postavljena na razpoloženje, da si ne pripada nobeni radikalnih strank, temveč nemški državni stranki.

Bäumerjeva razpravlja v časopisu »Die Frau« o novih vidikih za ženo v sedanjih nemški državni tvorbi. V svojem razmotrivanju ugotavlja, da je razvoj zadnjega polstoletja iz žene napravil novega človeka, katerega vpliv se ne da izbrisati ter se javlja tudi tedaj, če se politične sile in oblike obračajo proti smotru, duhu in uspehu ženskega gibanja. Žena bo vedno stremela za tem, da se tudi njena stvariteljska sila, pa naj bo tudi kvalitativno različna od močeve, plodovito uveljavlji in izživi. In sicer ne v lastno korist, temveč v korist skupnosti.

Glede sedanjega državnega prevrata pravi, da je tak polizkus vsekakor riskanten, a reč, lahko izvira iz idej, toda svojo upravičenost dobi šele tedaj, če se more usidri v življenju. Če najde odmeva v tisočih usodah poindincev, iz katerih obstaja prizadeta skupnost.

S tem, da je žena stopila v javno življenje, se je njen odnos do njenega naroda, ljudstva, izpremenil, poglobil: storila se je povsem nova vez, ki se ne more nihče več pretrgati. Žal, da se vse žene te vezi niso zavedle, da niso spoznale dalekosežnih posledic.

Tri leta v ječi za brata

Bihac, 18. majnika

Včeraj je tukajšnje okrožno sodišče izreklo oprostilno sodbo obtožencu, ki je že čela tri leta prešel v kaznilnici v Zenici, ker ga je bihaško okrožno sodišče leta 1930, obsodilo v desetletno ječo zaradi umora.

Meseca marca leta 1930 sta Vaso Mrdjen in njegov deset let mlajši brat Todor iz Zecova v srezu Savski Most sekala v gozdu drva. Todor je bil oborožen s puško. Sredi dela sta zaslišala iz gozda udarce s sekirami. Nekdo je v njunem gozdu tudi sekal drva, seveda po tatinski. Takoj sta posumnjala, da je tat Bego Dananović iz Carakova, katerega sta že večkrat zločili pri lemi tatvinah. Pustila sta delo in se splazila proti kraju, odkoder sta slišala petje sekire. Bil je res Bego s kakimi desetimi tovariši, ki so pridno podirali njun les. Tedaj je počila puška. Bego je zavpil tovarišem, naj se vlečejo na zemljo. Ko je počil še drugi strel, je Vaso tatinska družba pobegnila in je tako bežela slišala še nekaj strelcov. Ker se Bego zvečer ni vrnil domov, so ljudje v Carakovu takoj zasuli, da se mu je zgodilo kaj hujšega. Ko so ga šli zjutraj iskat, so ga našli v gozdu mrtvega, ustreljenega. Obisti so uvedle preiskavo in brata, petdesetletni Vaso in Todor sta prišla pred bihaško okrožno sodišče, obtožena umora. Dasi je Vaso odločno zanikal, da bi bil streljal, češ, ker sploh ni imel strelnega orožja, temveč samo sekuro, dočim je Todor po njuni trditvi imel v rokah samokres, ne pa puške, je sodišče na podlagi izpovedbe prič, da so videli Vaso za namerjeno puško v roki, spoznala Vaso za krivega in obsodilo v desetletno ječo, Todorja pa oprostil. Vaso je moral v Zenico, Todor pa je ostal doma. Takoj po bratovi obsodbi je začel Todor pripovedovati ljudem v domačem kraju, da Vaso sedi po neoloznem v ječi, da je v resnici on, Todor, streljal s puško. Tako se je izpovedal tudi tem svečenikom. Stvar

namenjen našim vrstam prebivalstva vsega loškega okraja, zlasti pa so bila predavanja namenjena kmetovalcem in sadjarjem. Predavanja so se pričela ob 7. uri in je prvi govornik sreski kmetijski referent iz Kranja Josip Sustić o temeljnih naukih za izboljšanje živinoreje. Ob 8. je predaval živinorejski nadzornik iz Ljubljane inž. Beno Wenko o organizaciji živinoreje. Ob 9. je prikazal Higijenski zavod iz Ljubljane poučni film o higieni na vasi, istočasno pa je predaval direktor tega zavoda dr. Petrič. Ob 10. je predaval Josip Sustić o odvratanju in zatiranju bolezni na krompirju, ob 11. pa je bil izredni občni zbor loške živinorejske zadruge. Popoldne je višji sadlarski nadzornik Martin Humek predaval o pogojih za dobičkanosno gospodarstvo, g. Karol Martelarc pa o oskrbi sadnega drevoja in zatiranju sadnih škodljivcev. Njegova izvajanja so bila združena s praktičnimi vajami. Uspeh tečaja je zadovoljil vse.

nosti svoje nove odgovornosti. Ne da se tajiti, da tuja med ženami večina ni pravilno pojmovala globljih stremeljenj ženskega gibanja ter so mnogokdaj bile le nekritični privrasci moških političnih strank. Toda kljub temu, da so žene le malokdaj izrazile kolektivno voljo v samostojni obliki in nedvorno, vendar ni priznane, šeno v novem »čističenju«. Kar je pa pretresljivo prav za človeka, ki ima vero v zmago svoje ideje, je padec nivoja ženskih naš dejanski poraz vidim v tem, da so žene same med seboj zavzele pleh, ko so nizko obliko borbe glede najvažnejših vprašanj.

Glede na to, da hočejo hitlerjevci ženi odvzeti pasivno volilno pravico in odločujoče mesto v politični službi, pravi Bäumerjeva: »Zame obstoja samo ena gotovost: razvoj, ki ga je žena deležna, se ne da usmeriti nazaj. Lahko se demontirajo zunanje pogoje, toda zrelosti, ki jo je do danes dosegla žena, ji ne more nihče odvzeti (seveda tistim, ki so res dozorele). Ne more se napraviti nestorjen osebni razvoj žen ter izločiti novi kontakt med življenjem žene in narodovim občestvom, kakor se ne more med družinskimi občestvom in ureditvijo narodove skupnosti izkopati prepadi, ki naj pomeni mejo ženske odgovornosti. Politika je vendarle še nekaj več kakor intrigantska igra in kloaka gnojnice. Politika bi morala biti delo, od katerega sta odvisna gorje ali blagor naroda, sodelovanje vseh pozitivnih sil za skupno usodo.«

Treba je še posebno opozoriti na nevarnost ločitev pasivne od aktivne volilne pravice. Skupina ljudi, ki ji ni treba iz svoje srede postaviti nobene osebnosti, izgublja smisel za samostojnost in čut odgovornosti. Če ženam ni treba prevzeti nobene soodgovornosti pri delu za občino, deželo, državo, če morajo samo drugim dati svoje glasove, potem so to samo volilci, ne pa volilci (Stimmvieh). S tem, da ne bi smele biti voljene, bi jim bil odvzet bistven del odgovornosti. Dovoljena bi jim bila samo agitacija in s tem bi bile potisnjene na stopnjo strankarskih priganjancev.

Ne glede na politično situacijo je stališče današnje žene odrejeno po drugačnih faktorjih in ga v bistvu nobena politična samovoljnost ne more znatno izpremeniti. To stališče določa ženina poklicna zaposlenost, ki je življenjska nujnost, ustvarjena po današnjem gospodarskem razvoju.

Eno pa je gotovo: da bo morala žena svoje dosedanje stališče k različnim važnim vprašanjem kritično premotriti in ga tudi revidirati, če to zahteva boljše spoznanje. To pa stavi na ženo nove zahteve, predvsem duhovne energije, zlasti pa poguma.

ga je toliko pekla, da je zbolel in lanskega meseca avgusta umrl. Na prošnjo Vasove žene, v kateri je trdila, da je bil njen mož obojen na podlagi krive prisega muslimanskih prič, Begovih tovarišev, se je obnovila razprava proti Vasu. Sodišče je zaslišalo večje število prič, ki so potrdile Todorovo priznanje, da je on ustrelil Bega. Vaso je seveda potrdil isto, kar je izpovedal na prvi razpravi, da je imel samo sekuro. Pripoznal pa je sedaj, da je Todor streljal z vojaško puško, ne pa s samokresom. Sodišče je nato izreklo oprostilno razsodbo in Vaso se je namesto v zeniško kaznilnico vrnil ves srečen domov.

Objave

Pogreb pokojnega inž. Frana Lampreta bo danes 22. t. m. ob pol 15, iz kapelice pri Sv. Križu.

Miša zadušnica za pokojnim Sandijem Wisakom bo jutri 23. t. m. ob 10, v frančiškanski cerkvi.

Ljubljanski Sokol. Vstopnice k javnemu telovadnemu nastopu ljubljanskega okrožja, ki bo 25. maja v St. Vidu nad Ljubljano, so v predprodaji S. J. Rozmana v St. Vidu in A. Fuchs, Selenburgova ul. od 22. t. m. dalje.

Praški vsesokolski zlet v zvocnem filmu. Krasen zvocni film o lanskem vsesokolskem zletu je predvajala včeraj ZKD v Elitnem kinu Matic. Mirno lahko rečemo, da tako zanimivega in lepega zletnega filma še nismo videli v Ljubljani. Film je izdelan zvocno na izvrstnem sistemu Tobis-Klangfilm. Dialog, zvok, petje in glasha vse je jasno in razločno reproducirano. V posledu posnetkov in fotografije je film istotako odličen. Neopisno lepi so prizori, v katerih vidimo ogromno množico Sokolov in Sokolke pri izvajanju prostih vaj, pri teledobri na orodju. Impozanten je sprevid po okrašenih praških cestah, posnetki naše vojske in delegacij najrazličnejših narodov, ki so prisostvovali manifestaciji sokolske misli. Film o vsesokolskem zletu pripravljamo v ozled najširšim krogom občinstva. ZKD ga predvaja še danes ob 14.15 in ob 18. uri v Elitnem kinu Matic.

Pevski zbor Glasbene Matice. Drevi ob 20. uri važna vaja vsega mešanega zbora.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Ljubljana v svitu sončne nedelje

Sokolske prireditve v znamenju priprave za pokrajinski zlet — Majniški praznik, kakor smo si ga želeli cele tri tedne

Ljubljana, 21. maja.

Po treh tednih hudo nevesne vremenske pokore smo slednjič dobili nedeljo, ki nas je kar najprijetneje pobožala s solncem, nas prevzela s sinjino neba in opojila s pravo majniško prelestjo prirode. Nedeljsko jutro je bilo prekrasno in je seveda takoj vrglo iz postelj že prav zarana vse ljubitelje prirode, ki so pohiteli kar ročno na kolodvore, na avtobuse, pripomoželi je še tramvaj. Kar pa je bilo zapoznencev, so se vsaj po zgodnjem kosilu požurili iz mesta. Prav močno je zaradi tega trpel obisk dopoldanskih prireditev, tako zlasti matineja Akademskega pevskega zbora in pa predstava izvrstnega filma o vsesokolskem praskem zletu. Popoldne so bile na sporedu nekatere odlične sokolske prireditve, ki so skupno s sobotnimi akademijami dale da-

našnji nedelji pečat pravcarke sokolske nedelje, znanke velikih zlatih dni, ki jim gremo naglo nasproti. O vseh teh prireditvah prinašamo podrobnejša poročila; ni pa mogoče popisati, kako so se množice razgibale drugod, daleč zunaj v naravi, v gozdnih kraljestvih in na premenitnih staroznanih izletniških točkah okrog Ljubljane. Nenavadno mnogo gostov je imela tudi Sava in se je zlasti na Ježici na obeh bregovih solinilo mnogo kopalcev, ki so se hladnokrvno preizkušali tudi v objemih čistih, zelenih valov. Popoldne je bilo sicer nekoliko soparno in so črnogledniki že zopet napovedovali dež. Toda zvečer se je nebo spet docela zjasnilo in je bila vsa Ljubljana s prostorno okolico in planinami vred ožarjena od najlepše majniške večerne zarje.

V žaru reflektorjev v šiški

V nizu letošnjih sokolskih prosvetnih večerov in telovadnih akademij, ki jih je priredil res marljiv šiški Sokol, je bila gotovo telovadna akademija v soboto zvečer ena najlepših in najbolje uspešnih. Kljub precej hladnemu večeru se je zbralo na krasno razsvetljenem letnem telovadišču nad 600 oseb, ki so z zanimanjem sledili poteku izvrstnih uspešnih telovadnih točk. Med ostalim občinstvom so bili navzoči zastopnik g. bana podnačelnik SKJ br. Jože Jeras, mestnega župana je zastopal br. dr. Milan Šubie, Ljubljansko sokolsko župo pa starosta dr. Pipenbacher, tajnik Flegar, načelnik Vrhovec, prosvetar Pohar, nadalje so bili tu zastopniki bratskih sokolskih društev iz Ljubljane in okolice.

Ob zvokih sokolske koračnice je prikoralna na telovadišče toplo pozdravljena moška in ženska deca, ki je s spremljevalcem harmonike prav ljubko in skladno zaplesala »Kraljevo kol«. 16 članice je nato dokaj skladno izvedlo proste vaje za pokrajinski zlet, moški naraščaj pa nam je pokazal 6 lepih skupin, ki so občinstvu zelo ugajale. Vrsta članov je na bradli izvedla nekaj prav posrečenih vaj. Burno pozdravljeni so nato nastopili starejši bratje (8), ki so proste vaje za leto 1904 izvedli strumno med burnimi ovacijami občinstva. Ljubek je bil

nastop ženske dece (22) z zastavicami. Kritično, skladnost in izvedba je bila vzorna, zato zaslužijo mlade telovadke vse priznanje. Raznoterosti, ki so jih izvajali člani in moški naraščaj, so vzbudili pri občinstvu mnogo smeha in zabave. Graciozni in igrivi je bil nastop ženskega naraščaja z gimnastičnimi vajami, ki so že sličile baletu. Občinstvu so zelo ugajale in ni štedilo s priznanjem. Moška deca (24) je vaje z metuljnicami izvedla prav dobro in, kolikor moremo zahtevati od naših najmlajših, dosti skladno. Višek akademije je bila telovadna skladba načelnika br. Jožeta Zalokarja po melodiji iz opere »Cavalleria rusticana«. V okusnih telovadnih oblikah so telovadci (9) izvedli to težko skladbo, prepleteno z najrazličnejšimi gibi rok in nog, skoro brezhibno in želi navdušeno pohvalo občinstva.

Skoro poldrugo uro trajajočo akademijo so zaključile dobro izvedene redovne vaje članov, članic ter moškega in ženskega naraščaja. Moramo se omeniti, da je vse telovadne točke spremljal s harmoniko brat Prinčič, pravi virtuoz na tem instrumentu. Vzorno marljivo prednjačestvo zboru šiškega Sokola iskreno čestitamo k tej akademiji, ki je podala jamstvo močnega nadaljnega napredka.

Sokol I. se nam je spet predstavil

Ta nedelja je bila kakor nalašč za javni nastop Sokola I. na Taboru. Nabralo se je mnogo občinstva, ki je precej na gostoto zasedlo prostrano letno telovadišče, zapadno fronto pa sta zavzeli dve stotnjici vojakov, ki so z velikim zanimanjem sledili vsem telovadnim točkam in tudi krepko aplaudirali. Nastop je nadalje poselilo tudi mnogo odličnih gostov, sokolskih funkcionarjev, predstavnikov bratskih sokolskih društev, prišlo je več oficirjev. Banskoupravo je zastopal nadzornik gosp. Andrej Rape.

Javni nastop je pokazal izvrstne sadove sistematične vzgoje in intenzivne telovadbe Sokola I. Nastopili so vsi oddelki: moški in ženski naraščaj, moška in ženska deca, člani in članice s prostimi vajami za pokrajinski zlet v Ljubljani, kakor tudi z vajami na orodju. Dosti težavne proste vaje so vsi oddelki brezhibno izvajali. Pri Sokolu I. je pač doma popolna urečenost, skladnost, vzorno kritje. Zato občinstvo ni štedilo s priznanjem. Vmesne točke je izpolnila mešana stafeta članic, ženskega naraščaja in dece, poleg tega so članice nastopile tudi s prostimi vajami s trakovi. Prav ljubek je bil nastop moške dece, ki je improvizirala glasice. Na zletišče je »prišel« trenski voz, v katerem so bili vpreženi Sokoliči, druga skupina je pa spret-

no odvila z vretena cev za gašenje. Simbolične so bile vaje, ko so mali gasilci z umetnim dihanjem reševali svoje ponesrečene tovariše ter jih tudi iz »gore« hiše lovili v veliko ponjavo, ki so jo čvrsto držali. Med vsemi točkami je občinstvu gotovo najbolj ugajala stafeta moškega naraščaja z zaprekami. Stafeta je bila kombinirana z vajami čez vse orodje: drog, bradljo, kozo, vzpenjanje na lestve in spuščanje po vrvi, skok z odgonom s prožne deske, plezanje po drogu in predaja na cilju. Ob vsem tem je bilo potrebno pokazati mnogo spretnosti, prožnosti in duha-prisotnosti, borba je bila precej ostra. Splošno veselost je pa vzbujala ženska deca, ki je z lončki in vedricami prenašala vodo na glavi in tekmovala v skupinah po štiri za prvo mesto.

Tudi na orodju so pokazali vsi oddelki prav presenetljivo spretnost, posamezniki so se odlikovali zlasti na krogih, drogu in na bradli. Nekatere vaje so bile vrstolomne. A kaj je to za telovadce Sokola I! Pri sporedu je neumorno sodeloval del godbe Sokola I. pod vodstvom br. Verija Švaigerja. Javni nastop, ki je bil pod vodstvom br. Porente, Nahlika, Lubeja in Gorjanca ter ss. Tratarjeve in Koševce, je bil zaključen okrog 18. Občinstvo se je zadovoljno razhajalo.

Velik pohod v Šent Vid

Agilni Sokol v št. Vidu, ki se je skozi 25 let boril za obstanek, je otvoril danes popoldne s slavnostno akademijo svoj srebri jubilej. V okusno okrašen telovadni dvorani so se akademiji s sodelovanjem društvenega tehničnega in prosvetnega odbora pričela točno ob 17. Telovadnica je bila zasedena do zadnjega kotička, med odličnimi posetniki smo opazili sreskega načelnika dr. Znidarčiča, domačega župana Babnika, narodnega poslanca Albina Komana s soprogo, tatarskega župana Medveda ter številne zastopnike bratskih sokolskih društev, zlasti iz Ljubljane.

Akademijo je otvorila simbolična živa slika »Sokol, zdravo!« z deklaracijami, ki so izzvale med občinstvom burne ovacije. Po sokolski himni je starosta br. dr. Arko v kratkem, jednatem govoru orisal družstveno zgodovino ter se spomnil Nj. Vel-

kralja Aleksandra in prestolonaslednika, staroste SKJ Petra, izrazujoč neomajno zvestobo in vdanost kraljevskemu domu. Ob koncu govora je pozval vse pripadnike društva, da se z ljubeznijo oklenejo sokolske ideje za blagor naroda, sokolstva in države. Govor brata staroste je bil sprejet z velikim odobravanjem občinstva. Domači pevski zbor je nato zapel državno himno, ki jo je občinstvo stoji poslušalo. Br. Bajde je nato na violini bravurozno zaigral dve skladbi, mešani pevski zbor domačega Sokola pa je ubrano in zanosno zapel 4 narodne pesmice in žel viharne ovacije občinstva. Zelo prijetno se je dojmila zborna deklaracija Ganglove »Sokolici — kralju Aleksandru«. Sledila je izročitev članskih in naraščajniških znakov po bratu načelniku Kavcu, nakar je ženska deca (16) prav ljubko in skladno izvedla vaje z vencii. Stru-

men, precizen je bil nastop moške dece (18), ki je proste vaje izvedla skoro brezhibno. Tudi 8 članic je po melodiji mazurke dokaj težke proste vaje izvedlo prav dobro in zelo zaslužno pohvalo. Ritmična osmica ženskega naraščaja s petjem je bila prav posrečena točka, saj so naraščajnice izvedle vaje skladno, graciozno. Dve vrsti članov sta nato nastopili na drogu in bradli, kjer sta pokazali nekaj prav posrečenih vaj. Enako dobro se je odrezal moški naraščaj s skoki čez vrvice in kozo. Občinstvo je burno pozdravljalo junaške naraščajnike.

Da je akademija dosegla tako lep uspeh, gre zahvala prednjačestvu zboru in učitelstvu šentvidske šole, ki ves svoj prosti čas posveča sokolskemu delu. Tako je prav! Zelim le še, da bi javni nastop v četrtletnem uspehu silovito težke četrstoletne borbe sokolske postojanke tik pred Ljubljano.

Akademija „Preporoda“

V soboto zvečer je priredil JSJU Preporod v dvorani Trgovskega doma svojo vsakoletno običajno akademijo, združeno s proslavo Vidovega dne. Akademija je privabila mnogo občinstva, zlasti pa mladine in zvestih prijateljev narodne omladine. Navzoč je bil tudi g. župan dr. Dinko Puc s soprogo.

Uvod v proslavo je bila himna »Bože pravde«, ki jo je z vervo zaigral ambiciozni, vedno lepše napredujoči društveni orkester; vsi so jo poslušali stoji. Po kratkem odmoru je predsednik »Preporoda« tov. Ivo Guštin stopil na pozornico, pozdravil vse navzoče, zlasti toplo g. župana, nato pa na kratko poročal o pomenu proslave ter o Vidovem dnevu kot simbolu žalosti in radosti jugoslovenskega naroda. Z željo v lepšo in jasno bodočnost je zaključil govor, ki je bil sprejet s toplim priznanjem. Orkester je zaigral Mihelčičev »Andante«, društveni pevski zbor je pa čustveno zapel tri narodne pesmi: »Vsi so prihajali«, »Čej so tiste steele« in »Nebo žari«, nakar je nastopil konservatorist g. Cveto Švigelj, ki je ob spremljevanju tov. Finka na klavirju zvonko zapel arijo iz Rossinijeve opere ter Lajovčev »Več ne šumi rži«. Občinstvo ga je nagradilo s prisrčnim aplavzom. Gospodična Anica Kraljeva je patetično deklarirala »Begunce«, najlepša točka vsega sporeda je bila pa gotovo nastop prikupne srede. Majde Lovsetove. Kakor slavček je s srebrno čistim sopranom zapela arijo Delibesove »Lakmé«. Dokazala je, da se razvija v izvrstno koloraturno pevko, zvonko in metlino čisto so zveneli njeni trilerji. Prejela je krasen šopek nageljnjev. Sledil je nastop mladega violinista - konservatorista Kajet. Burgerja, ki ga je na klavirju spremljala sestra. Zaigral je Griegov »Pomladni spev« in Drdla »Spomin«. Ernest Eypper je deklariral Gradnikovo »Udinenje«, spored pestrega večera je pa zaključil pevski zbor z dvema točkama. — Po akademiji se je razvila prav prijetna zabava s plesom ob sviranju izvrstnega orkestra »Sonny boys«.

Ljudski koncert akademikov

Ljudski koncert, s katerim je idealno prizadevni Akademski pevski zbor želel v nedeljskem dopoldnevu predstaviti najširšim slojem veličino Antona Forsterja, se je zdel v naprej kolikor toliko tvegan zaradi skromne reklame, še bolj pa zaradi malobrižnosti, ki ji je za nedeljo pričakovano solnčno vreme lahko dalo veliko pothu. In res je bilo tako. Zanimanje za to koncertno matinejo je bilo tako majhno, da je moglo biti mučno tisti pešiči idealistov, ki je vendarle lahkega srca odolela mikavnostim solnčne nedelje za ceno prekrasne zapete slovenske pesmi Akademskemu pevskemu zboru ne more nikdo prav ničesar očitati: vzil je ogromno truda, da je naštudiral in do vse preciznosti izpilil obsejni spored, s katerim je hotel širokemu krogu občinstva nuditi prelesten užitek. Tisti, ki so zasedli nekaj vrst sedežev po dvorani, obrobili galerijo in vsaj do polovice napolnili stojišče, so tem iskrenje dali Akademskemu pevskemu zboru najtoplejši zaželenje. Obenem pa je radoponesel preko Zagreba in Beograda letopost Forsterjevih skladb, ki so ob dobrem prenosu (upajmo, da je bil res dober) nedvomno morale navdušiti in narežati nase vsakega ljubitelja lepe zborovske pesmi.

Zaradi ureditve radijskega prenosa se je koncert pričel šele ob 11. uri. Ze takoj začetna kantata je vzbudila navdušenje, ki se je nato stopnjevalo od pesmi do pesmi; zlasti še je užgal »Spake«, po katerem je bilo neskončno odobravanja in cepetanja. Sila prijetno so se poslušalece dojmile prirejene narodne pesmi »Triglav«, »Kje so moje rožice«, »Slovo« in »Zvonikarjeva«. Mogočno učinkovito je bil zaključek, obenem pietetna posvetitev Forsterju »Umrl je moze«. Akademski pevski zbor se nam je znova predstavil kot močan in obenem najfinjši instrument, zdaj kakor orgle dočel, zdaj nežen v najtišji ubranosti. Odveč je vsaka beseda hvale. Lahko samo napeto pričakujemo, kaj nam bo v bodočnosti dal ta čvrsti korpus inteligentnih, delno tudi na konservatoriju šolanih pevcev, ki imajo v Francetu Maroltu svojega pravega vodjo.

Nesreče niso izostale

Včeraj smo poročali, da se je posestnik Anton Klemenec, rojen l. 1875. in doma iz Dola pri Ljubljani, v soboto spri z boljšo polovico. Prepiru je sledil pretep in žena, ki je bila to pot močnejša, je sunila moža tako močno v trebuh, da so ga morali zaradi hudih notranjih poškodb prepeljati v bolnico. Gotovo je, da žena ni mislila, da bo imel ta prepir in razmeroma povsem nedolžna zakonska rabuka tako hude posledice. Pa vendar! V bolnici so se zdravniki na vso moč trudili za Klemenca, ki je pa davi po hudem trpljenju umrl. Nesrečnemu so se zmešala čreva.

Nesrečni alkohol je tudi v Ljubljani včeraj zahteval svojo žrtve. V neki gostilni v Florjanski ulici je v soboto zvečer popivalo več pivcev in je med njimi nastal hud prepir. Tu je nekdo potegnil nož in sunil 30letnega brivca Leandra Jaka z Ižanske ceste tako močno prsa, da se je nesrečnik nezavesten zgrudil. Reševalni avto je raz-

njenja prepeljal v bolnico. Kakor nam poročajo, je njegovo stanje zelo kritično.

Av gust Lotric, 34letni klepar iz Zeleznikov, je odšel v soboto popoldne v gozd nabirat drva in dračje. Nenadno je pa izgubil ravnotežje in padel približno 30 m globoko v prepad. S hudimi notranjimi poškodbami so ga prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer se bori s smrtjo. — V soboto je nastala tudi manjša rabuka v Mostah pri Ljubljani, kjer jo je izkupil fant Stane Bokavšek. Tako so ga pretepili, da je bil ves mrogast in so ga prepeljali v bolnico. Kakih drugih večjih nesreč zaenkrat ni bilo. Nikakor pa se ne bo čuditi, če se je ubil kak kolestar, kajti njihovo divjanje v ljubljanski okolici, zlasti pa na klanecu ceste, ki zavije na črnuški most, je vpravi blazno. Na takih krajih, kjer se opaža kolestarsko divjaštvo, bi kazalo ob nedeljah postaviti stražo, ki naj bi vse divjake beležila in jim tako priskrbela zaslužno priznanje po §§.

Sijajno slavlje v Velikih Laščah

Velike Lašče, 21. maja.

Sokolsko društvo v Velikih Laščah je imelo za svoj srebri jubilej res prekrasen sončen praznik. Iz vse doline, zlasti od Kočevja, Ribnice in Sodražice, v velikem številu pa tudi iz Ljubljane in ostalih bližnjih krajev so prispeli sokolski pripadniki k slavlju, ki je bilo eno najlepših, kar jih pomeni sokolska zgodovina ribniškega okrožja.

Po natančno zasnovanem sporedu in vzornih pripravah se je razvijala ta jubilejna prireditev. V soboto zvečer smo priredili baklado kumice novega prapora g. soprog ministra Pučja, davi pa je bila budnica, nato tekme, skupne in promenade koncert godbe Sokola I. iz Ljubljane. Vse Velike Lašče so bile v zastavah, prebival-

stvo je z navdušenjem in vzorno gostoljubnostjo sprejelo goste od blizu in daleč. Popoldne se je razvila impozantna povorka od kolodvora na telovadišče, ki je bilo krasno urejeno. Razvijati prapora, ki je nova mojstrovina dnj. osrednjega urada za umetno obrt v Ljubljani, in sta mu kumovalе gospa Ema Pučjeva ter velika laski rojak primarij prof. dr. Alojz Zalokar iz Ljubljane, je sledil nastop edine vsega sokolskega okrožja. Bilo je mnogo odobravanja in razpoloženje kar najprišrenejše. Vsa množica se je nato razgibala v prijetni zabavi. Na povratku z velike manifestacije na Sušaku je popoldne posetil prireditev tudi g. minister dr. Albert Krammer z gospo soprogo.

Mariborski nedeljski dogodki

V policijski kroniki zopet beležijo odvratno posilstvo, razen tega razkrivajo trgovanje z dekleti

Maribor, 21. maja.

Krasno nedeljsko vreme je izvivilo na Pohorje, kožjak in druge izetne točke ogromno število mariborčanov. Ostali pa so odšli popoldne po cestah izven mesta in napolnili razne vinoteče in gostilne do zadnjega kotička. Popoldne je bila v parku ob sviranju Schönherneve godbe dobro obiskana promenada. Obenem so imeli zopet cvetlični srebotov s 1100 dobčki v obliki krasnih cvetlic, ki se je zelo obnesel. Zanimanje občinstva je popoldne vzbujal stafetni tek skozi mesto, vendar publika ni prišla na svoj račun, ker so tekle samo tri stafete.

V soboto je bil v skoro polni veliki dvorani Narodnega doma

lep večer prekmurških narodnih običajev. Mariborčani so prvič lahko videli staro prekmursko svatovanje z vsemi običaji. Nastopilo je okrog 30 Prekmurcev, preprosti kmetov in kmetice iz Bogočine. Vse program so izvajali nadvse odlično in dovršeno, za kar gre glavna zasluga šolskemu upravitelju g. Brelihu. Najprej je pozdravil goste predsednik Ljudske univerze, ki je bila priredila večer, g. inž. Kukovec, za njim je pa v daljšem uvodu pojasnil korni vikar Franc Kolenc bistvo prekmurskega narodnega življenja in tudi nekaj javnosti neznanih izrazov. Takoj nato so gostje izvajali svatbo. Vse program je obsegal 28 lepih točk, med njimi važno vlogo obeh starih, godbo, petje, prekmurski ples in drugo. — Danes popoldne je imel

Sokol Maribor I.

na letnem telovadišču pri kadetnici svoj prvi letonjski nastop z obširnimi sporedom, ki je vsestransko uspeh.

Kronika neugod je bila precej bogata. Včeraj je pripeljal 65letni posestnik Ivan Tomelj s Fale voz oglja v Vrbanovo ulico. Ko je zavil na neko dvorišče, je zadel ob zid in padel zaradi sunka na tla. Neverno si je poškodoval levo roko v rami. — Neznani nepreviden kolestar je povozil na Koroski cesti včeraj zvečer 10letno učenko Marico Matec s Pohorja in jo poškodoval na glavi, nogah in rokah. — Včeraj popoldne okrog pol 15. pa je posestnik Ivana Rehaca iz Loke zadel silovita neugoda.

Podal se je bil v gozd pri Sv. Miklavžu po listje. V voz je imel vpreženi dve kravi. Nenadoma se je pooblašilo in nastala je huda nevihta. Rehac je šel vrediti pod bližnje drevo, med nevihto je pa strahovito treslo. Streha je udarila v opremo živine, dočim je Rehac zgorela vsa obleka na desni strani telesa, zrela mu je tudi odtrgala podplat na desni nogi. Obležal je nezavesten. Vasočini so iz daljave opazovali ta prizor. Prihletli so takoj na pomoč in Rehac z umetnim dihanjem kmalu

spravili k zavesti. Obe kravi so morali zaklati.

Veliko razburjenje

je zavladała okrog 12.15 na Glavnem trgu, kjer se je pojavil velik pes brez nagobnika in tekal ves zbehan med ljudmi, iz ust mu je pa močel popolnoma očmel jezik. Pes je bil tudi močno penast in slinast ter je vzbujal med ljudmi velik strah. Nanj je bila opozorjena policija, ki ga je zapolila na Scherbaumovo dvorišče na Koroski cesti, kjer so ga z dvema streloma ubili, nato pa oddali živnozdravniku v preiskavo, ker obstoja sum, da je bil stekel.

Policija je zabeležila dve tatvini zidar-skega orodja in cestnih svetilk, ena oseba je bila prijavljena zaradi telesne poškodbe, ena pa zaradi zamerjanja varnosti otrok. Prijavljena je bila tudi tatvina ženskega plašča. Istotčasno dajeta policija opravka dve veliki aferi.

V prvi gre za posilstvo neke 7letne deklice s Koroske ceste, ki se je igrala včeraj zvečer na hišem vogalu z dvema drugima deklicama. Mno se je pripeljal z avtomobilom neki gospod, ki je povabil otroke na kratko vožnjo z avtomobilom. Deklice so se rade odpelele z neznanecem, ki je zavozil proti mestnemu parku in miko. Treh ribnikov na samotni prostor. Vse tri deklice je zvalil na samotni travnik ter ova lamed njih vprčo drugih dveh posilil. Deklica je bila močno poškodovana. Neznanece je otroke pustil tam, sam se je pa z avtomobilom odpeljal. Policija mu je že na sledu.

Policija je prišla na sled tudi dobro organizirani družbi, ki se bavi s trgovino z dekleti, v interesu preiskave pa za enkrat podrobnosti še ni mogoče poročati.

Izjava

Podpisani člani PEN-kluba sekcije Mlad. Pen-klub v Ljubljani izjavljamo, da delegacija, ki naj bi nastopila v našem imenu na mednarodnem kongresu PEN-klubov v Dubrovniku, ni za to upravičena, ker je bil edino prvi član delegacije, g. Alfonz Gspan, pravilno izbran na članskem sestanku sekcije, dočim je bil drugi član delegacije, g. France Vodnik, samostojno postavljen od odbora matičnega kluba v Ljubljani, preko odbora in članstva sekcije.

Ljubljana, dne 20. maja 1933.

Javornik Mirko I. r., Kranje Jože I. r., Ložar Rajko I. r., Magajna Bogomir I. r., Ocvirk Anton I. r., Ocvirk Zdravko I. r., Orel Boris I. r., Traven Janko I. r., Vodusek Božo I. r., Vodusek Vital I. r., Vomberger Jože I. r.

C. Gevel:

Gospodična doktorka

Od snoci je bil Paul Hilbert zaljubljen in se je temu sam čudil. Saj je bil že blizu tridesetega leta in se je zmeraj hvalil, da ni imel nikoli opravka s sentimentalnostjo, ki poveda človeka do neumnosti. Da, bahal se je s tem in je bil ponosen na svojo srčno neobčutljivost. Mislil je, da bo zmeraj tako ostalo.

Pa se je zaletel! Ljubezen je prevzela Paula Hilberta na tako vsakdanji, filistrski način: ples v nekem salonu s klavirjem, nekaj kozarcev limonade, drobnost, škripajoče pecivo, potice in polno skled na mizi, mlada damica v rožasti obleki iz šifona, ki so jo Paulu zelo površno preplešal več valčkov. Nekaj nepomembnih besed o vremenu, prejaznem sprejemu in zadnjih filmih, dve skodelici čaja, ki ga je mimo grede kar stoji popil, nasmešče za slovo — vse to je bilo dovolj, da se je Paul Hilbert do ušes zaljubil. In tej ljubezni se je sam čudil. Še bolj čudno pa ji je bilo, da se ji je brez boja vdal, skoraj z užitkom, neko sladko lenobo, ki poteka že stoletja, enako in bo še stoletja. Paul si je mislil, da še noben smrtnik ni srečal sence tako nepričakovano, tako čudovito. Ponosen je bil, kakor bi bil nekakšen izbraneц usode. Tako se je moglo zgoditi, da je legel s sladkim upanjem, da se mu bo sanjalo o mla-

dem dekletu, ki mu še imena ni vedel. Vneto se je ukvarjal z mislijo, da bi napisal lepo pesem za »lepo neznanke«, pesem, kjer bi prišle besede »mogoče želje« in »k tebi hite« v zadnjih dveh verzih.

Ponoči se je Paul Hilbert zbudil. Sprva se je hotel prepričati, da je temu kriva »ljubezenska mrzlica«. Kmalu pa je spoznal pravi vzrok, ki je bil dosti bolj prozaičen. Ni ga bolelo srce, ampak zob. In nezmožno ga je bolel. In ta bolečina je kmalu pregнала ljubezenske misli. V kočinu ga je tako strašno bolelo, kakor bi mu bil nekdo zadiral skozen iglo v čeljust. Zjutraj je že ob osmih po telefonu poklical svojega zobarja. Kar pograbilo ga je, ko je čul, da je šel ta zlomek v planine. Tedaj se je Paul spomnil, da so njegovo teto pred kratkim bolelo zobje. Takoj je spet dvignil slušalo, da bi jo vprašal po naslovu njenega zobarja. Milostna gospa je še spala, toda k sreči mu je lahko njena sobarica povedala naslov. V naglici se je oblekel in pritisnil robec na razbolelo čeljust. Prvi je bil v čakalnici in kmalu se mu je zazdelo, da moreča bolečina popušča. Kmalu nato so se odprla vrata in doktor v belih halji je stopil v čakalnico. Bila je — mlada »dama v rožni obleki«.

Takoj ga je spoznala. »O, gospod Hilbert... prosim, kar pridite...« Namestu da bi šel Paul v ordinacijsko sobo, se je umaknil korak nazaj. Ali naj pokaže svoj žalosten položaj dekletu, ki ga je vsega zmedlo? Nič več ni mislil na bolečine. Le

to mu je blodilo po glavi, kako bi pobegnili. Toda doktorka njegovih misli ni uganila, ali pa jih je narobe razumela. »Le pridite!« mu je prigovarjala.

»Nič se ne bojte!« Ali naj se zdaj osmeši? Ali naj pusti, da bo videla v njem zajca? Sklenil je, da ostane in stopil za njo. Soba je bila kakor iz škatlice in vse se je svetilo, vse orodje, vse kakor bi bilo iz samega srebra. Doktorka mu je pomignila, naj zleze na mušlinski stol. Paul Hilbert jo je jel natančneje opazovati. V beli halji je nalikovala bolnišni sestrini, in je bila še lepša, kakor včeraj pri plesu. In potem mu je rekla s svojim uspavajočim glasom: »Kar ganljivo se mi zdi, da ste se spomnili pesalke, ki ste jo komaj spoznali, in da ji tako zaupate.« Ko bi ona vedela, le še bi ni maral razočarati. Že je imela ogledalce in pinco v rokah. »Kje vas pa boli?« Obotavljaje se je pokazal na levo lice. »Takoj bova videla, kateri zob vas boli. Odprite, prosim, usta!« Toda Paul je le še bolj stisnil zobe. Nenadoma se je zagledal v mislih svoj obraz. Čeljusti in nos bo nagruvanči, oči zaprli. Glas se mu bo izpremenil in ona bo videla dve vrstni neenakomernih zob, ki so skoraj vsi zaliti, načeti in od cigarete rjavli. Kako bo mogla mlada »dama v rožni obleki« kdaj pozabiti ta pogled? Kako ji bo mogel kdaj šepetati ljubezenske besede, ko bo vedela, iz kakšnih ust, mimo kakšnih zob so prišle.

Simpatični glasek postaja nestrpen... »No, prosim... odprite usta... Nikar ne

bodite tako nervozni!« In ob enem je začutil na bradi mehko roko s svetlo pološčenimi nohti. Sam ni vedel, kaj je zlo-milovo vse njegov opor. Njen glas? Pritisk teh prstov? Bolečina, ki ga je vnovič prevzela? Ni vedel. Zaprl je oči, odprl usta in se prepustil usodi. Vedel je, da se mora od tega trenutka dalje odreči vsem lepim nadam, ki jih je že zgradil v lep načrt. In zdaj se začne pekenske muke. Ljubljani obraz vidi tik ob svojem, vdihava njen vonj, na ustnicah čuti prste, ki bi jih najrajši pokril s poljubom, čeprav mu povzročajo bolečino. In naposled začuje še ljubki glasek: »Izpljunite, prosim!« In potem še celo znanstvena razprava: »Zdaj si izperite usta. Vnetje čeljustne pokostnice, da... Pošteno očiščenje zob bi bilo potrebno. Zobni kamen se nabira. Še več zob ni v redu...« In bog ve kaj še vse. Zdjaj ima, kar je iskal! Paul je ves rdeč v obraz. Vse svetelnosti soj je izgubil — saj mu očita umazano. Da, umazano. Kaj mu še ostaja? Pobegniti bo in nikoli več ga ne bo nazaj!... Ona pa lista po debeli knjigi in mu nazadnje še nepriljubeno reče: »Prosim!« In vas, da pridete še enkrat!« Kakšna ironija usode. Paul prikima, toda sam pri sebi prisaga, da ga ne bo »č« nazaj. Čeprav je obupno zaljubljen, tudi bolj kakor si je domisljal. Dokaz — čej dva dni se je vrnil nantanko ob dogovorjeni uri. Samo zato, da bi bil nekaj trenutkov v njeni neposredni bližini, da bi se vsaj nekaj trenutkov ukvarjal z njim.

Dal si je zaliti bolni zob, napraviti dve, tri zlate krone in potem je prišel čas, ko čeljusti ni nič več manjkalo... Takrat je cel obupoval. In čr bi vse skupaj vsaj še malo zavlekel, se je zlagal, da ga boli zob, ki je bil docela zdrav.

Doktorka je zaman iskala vzrok bolečini. Naposled je dejala, da jo bo mogla ugotoviti le če bo zob izdrla. In Paul je sklenil žrtvovati zdravi zob. Z mučeniškim mirom je privolil. Izdrt zob je treba nadomestiti in to pomeni spet celo vrsto obiskov.

»Ne smem vam dati injekcije,« je rekla.

»Če je spodaj oteklina...«

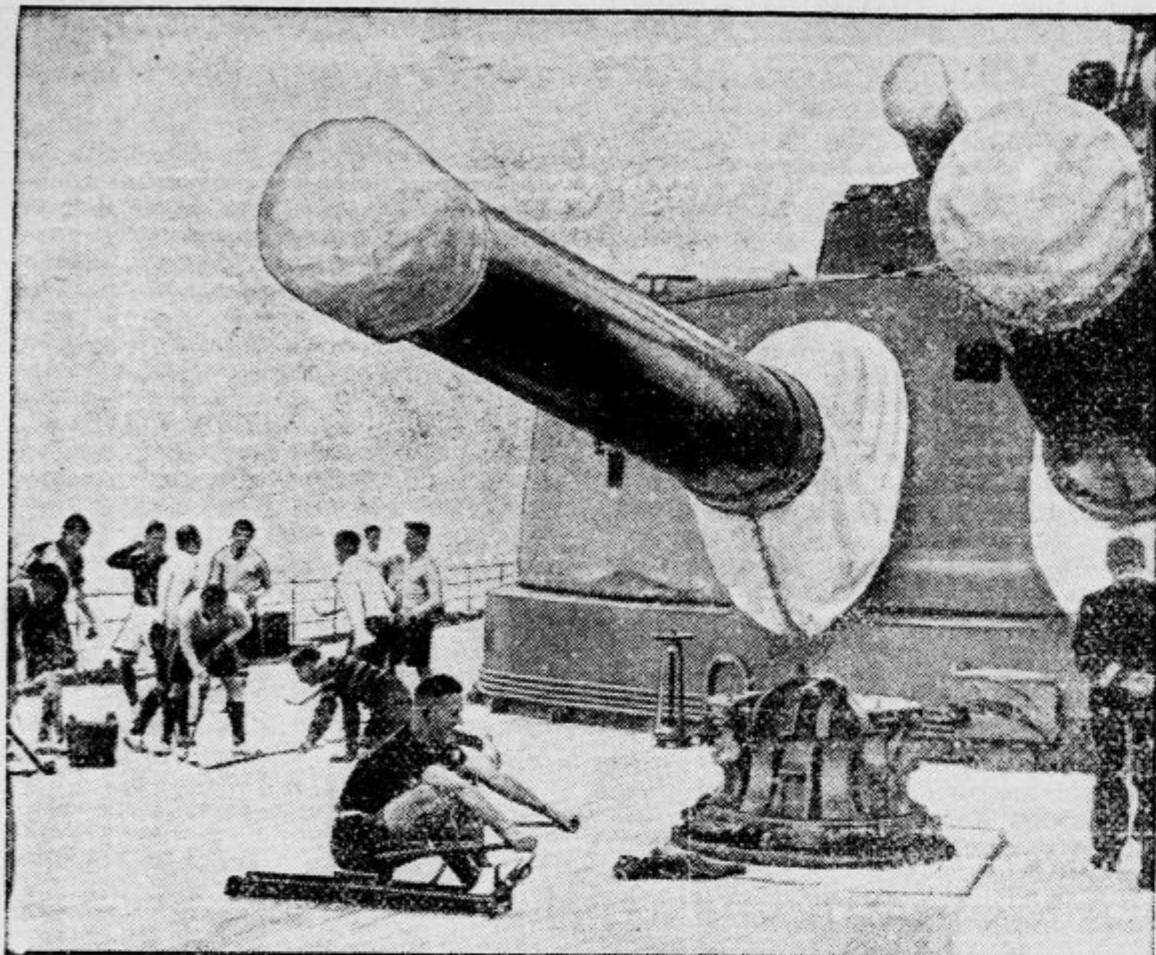
»Pa poskusite brez nje!« je odvrnil Paul in junasko odprl usta. Klešče so segle v ustni kot in prijele...

»Dobro!« je dejala zobarka. Paul je obse-del z odprtimi usti. Ničesar ni čutil.

»Zdaj sva opravila,« je rekel njen prijetni glasek. »Po vaši hrabrosti sem izme-rila vašo ljubezen.«

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Sportni trening pod topovi



Angleški mornarji pri jutranjih sportnih vežbah na vojni ladji

Proces zaradi nemirov v Ženevi



Lani 9. novembra so se primerili v Ženevi komunistični izgedi, pri katerih je bilo 12 oseb usmrtenih, mnogo pa ranjenih. Krivda za nemire zadene poslanca Nocolaja (na levi) in brata Tronchet, ki se morajo zdaj zagovarjati pred švicarskim sodiščem

Ozdravljeni bolnik

Posesnik William Klissoid je pred 7 leti prišel iz Novega Zelanda na Angleško zaradi hudo srčno napake. Usmiljenka ga ni zapustila noč in dan, ker mu je vsak trenutek pretia smrt.

Zdravniki so poslali bolnika v Bournemouth na morško obalo. Nekoliko mu je odleglo, a sporočili so mu, da bo živel kvečjemu 7 let. Klissoid, samec brez sorodnikov in otrok, je prodal zemljišča v Zelandu, položil izkupicek v banko ter vsako leto s mirno vestjo zapravljal sedmi del svojega premoženja. Za koga bi šiel? A mirno življenje in zdravi morskri zrak sta ojačala bolnikovo pri tekmem poslu ovčereje zehljano zdravje. Klissoidu je zdaj 72 let, napravlja pa vtis mladenčca. Najbrž po učkal sto let. A ostal je brez denarja, ker je porabil vse prihranke. Pred kratkim so ga poklicali pred sodnike, ker ni plačal davkov. Klissoid je pošteno priznal, da se je uročal za napovedano smrt. Nepričakovano ozdravljenje mu je podaljšalo življenje, a prekržilo vse računa. Zdaj ne ve niti sam, kako bo ohajal...

Narobe svet

Dama, ki dobi zaljubljeno pismo, se lahko čuti počasičeno ali pa užaljeno. Toda moški v sličnem položaju vsekakor ne bi imel nobenega povičja za sodnijsko tožbo. A življenje uganja svoje burke. Pred sodiščem v Clermontu (francoski departament Oise) se je obravnavala podobna stvar.

Ugledni hišni lastnik v matem trgu je prejel nepodpisano žensko pismo, ki je razodevalo vročo ljubezen. Gospod se je zelo razburil, češ: »Kaj, če bi dobila to pismo v roke moja žena? To bi uničilo

vso družinsko srečo! Izročil je pismo policiji in zahteval, naj dožene, kdo je pisal. Izvedenci so na temelju pisave kmalu ugotovili, da je pisala pismo ga. B., ugledna, a v zakonu nesrečna dama. Nato je prejemnik vložil tožbo in zahteval 20.000 frankov »moralne odškodnine«. Sodniki so imeli usmiljenje za zaljubljeno damo in so tožitelju ponudili 50 frankov. Pravda se bo še nadaljevala pri vzklincnem sodišču.

Aristokracija v filmu

Široko občinstvo slej ko prej zelo rado čita romane in gleda filme, kjer nastopajo kot junaki sami grofi, knezi, markiji. Toda aristokrati sami se ne morejo ogreti za to produkcijo. Zdi se jim, da niso avtorji in igralci v stanju pravilno podajati aristokratov.

Tako se ni mogel navdušiti stari grof Barbo za roman »Izba kongresa«. Priznal je, da je dr. Ivan Tavčar spajco oživil postavke ljubljanskih beračev in branjev. A odbijalo ga je, če so se pomenkovali v istem slogu ruski car, avstrijski cesar, ministri in kardinali...

Grofica de Noailles, nedavno pariška pisateljica, je poskusila avtorjem in zvezdnikom prisločiti na pomoč s filmom »Njegov zločin«. Vsebinska ne nudi ničesar posebnega. V grofici zaljubljen baron je po nedolžnem osumljen zločina, ki ga ni storil. Detektiv razkrije pravega zločina, oprosti barona iz zapor. Sledi happy end s poroko. A dekanje se godi na gradu Maintenont, kjer je živela avtorica.

Grofica de Noailles je sama igrala glavno žensko vlogo. Baron de Thierry je glumil nedolžnega barona in tudi podrejeni igralci v vlogah detektiva, služinčadi zločina, so bili pravi aristokrati z zgodovinskimi imeni.

Kitajski zidovi

Govoriti o enem samem velikem kitajskem zidu, se pravi delati krivico zgodovini. Kitajska država ima namreč več zidov. Prvi je v puščavah Mongolije in ni več cel. Dve tretjini sta že razpadli. Ta zid so zgradili veliki mongolski vladarji z namenom, da bi ohranili državi prvotno obliko. Drugi zid je v pokrajini Kalgan. Nanj bi zadeli Japonci tedaj, če bi se odločili prodirati proti Caharju. Tretji zid, ki ga pozna svet pod imenom Velikega kitajskega zidu, stoji v bližini Pekinga. Ob tem zidu ali obzidju so se bili boji med Kitajci in Japonci.

Ta zid je najkrajši izmed naštetih treh in se vleče v daljavo kakšnih 2000 km. Leta 221. pred Kristusom ga je začel graditi cesar Cingših. Kitajci radi pripovedujejo, da so čuvarji najstarejše kulture na svetu. To je res, a samo v nekem pogledu. Kajti čeprav kitajska kultura ni starejša od drugih kultur, je vendar mnogo bolj izenačena. Nikjer ni doživela kultura tako malo prelomov in revolucij kakor na Kitajskem. Človek bi torej sodil, da so dokazi te stare kulture na Kitajskem zelo številni. Temu pa ni tako. Pravih dokazov kulture najdemo na Kitajskem zelo malo. Vzrok temu je, da grade Kitajci svoje stavbe skoro izključno v lesu. Kamen se ne sklada z njihovo arhitekturo, ki daje prednost ukrivljenim črtam. Poleg tega Kitajci ne ljubijo popravil. Če začne neka reč razpadati, jo pustijo, da razpade do kraja, potem jo zgradijo nanovo.

Krivico delajo Kitajcem tudi tisti, ki menijo, da so sezidali Veliki zid zategadelj, da bi se zaprli pred vplivi od zunaj. Namen Velikega zida je bil obramba pred napadi od zunaj, obramba pred barbarstvi narodi, ki so vpadali v kitajsko ozemlje. Čeprav se jim ne more očitati, da bi bili strahopetni napram sovražniku, se lahko reče, da se je Kitajcev lotil strah pred svetom šele tedaj, ko so Evropeci s svojo brezobzirnostjo in tehničnimi sredstvi potrkali na vrata Azije. Tedaj so se šele Kitajci zbal, ko so njih cesarji videli, da se bližajo Evropeci Kitajski z morja. In takrat se je začela obramba, ki je dobila svoj izraz v Velikem zidu.

Zid sam na sebi pa ni zadostoval. Morali so vzdolž nabrežij zgraditi obrambne postojanke in Veliki zid je ostal spricu tega samo še vojaška obrambna črta. Stražski pomen Velikega zidu nam postane jasen posebno če se napotimo iz Pekinga proti Nankovu.

Kitajski svet ima svojstvo, da se v njem dvigajo gorovja kar sredi ravnin, brez predhodnih znakov za to. Če se ozreš na levo, vidiš enolično ravnino, ki se vleče brez konca in kraja v daljavo. Pokrajine se tako hitro menjavajo v ustroju in gmoti, da dobi tujec vtis, da je v Kastiliji, drugič na Korziki, tretjič na Grškem. Posebno pomanjkanje dreves, barva skalovja in sinjina neba spominja v celoti na Sredozemsko morje.

Gore so dobro zastražene. Vsi grebeni imajo obzidja ali stolpove. Vse stranske doline in prehode pa zapirajo zidovi. Povsod so jarki in zakopi. Prehod je povsod zaprt. To je bilo potrebno zaradi velike ceste za karavane, ki je bila na tisoče let edina zveza med Kitajsko in ostalim svetom. Po tej poti so nosile dolgodlake kamelje čaj in svilu v Evropo. Po tej poti pa so prodirli v deželo tudi vplivi z Zapada; v začetku polagoma, pozneje vedno močneje. Marco Polo je najbrže hodil tod mimo — po vsej priliki ponoči, kajti Velikega zidu ni videl nikoli. Tukaj pa so tudi vpadali Mongoli v trumah ter so si podjarmili Kitajsko in osnovali v nji kratkotrajno, a grandiozno cesarstvo, ki je segalo od Visle do Rumene reke. Njih vpadu učijo, da ga ni zidu, ki bi mogel zadržati sovražnika, kadar se spravi na noge in hoče prekorati mejo. In vendar — kakšna moč leži v tem zidu. Njegovi zgraditelji niso prav nič zaostajali za tistimi, ki so delali z enakimi cilji v mejah nekdanjega rimskega imperija.

S podmornico na Severni tečaj

Sir Hubert Wilkins, vodja znamenite odprave s podmornico proti Severnemu tečaju, pripravlja za prihajajoče leto nov poskus te vrste. V Ameriki je dobil ljudi, ki so pripravljeni financirati njegov smeli poskus. Te dni se je vrnil na Angleško in je ob tej priliki novinarjem spregovoril o svojih načrtih. Pravi, da bo nova podmornica v Zedinjenih državah zgrajena na lasč za potovanje do Severnega tečaja na podlagi izkušenj, ki jih je imel z »Navtilom«. Ekspedicija bo trajala dva meseca in Wilkins računa, da bo potovala 2000 km pod ledovjem. Gradnja nove podmornice se prične takoj, čim se vrne s polarne ekspedicije, ki jo namerava napraviti letos z ameriškim raziskovalcem Lincolnom Ellsworthom. Prepričan je, da bo s to podmornico dosegel svoj cilj in odprl svetovnemu prometu nove možnosti.

Pošta v steklenici

Neki španski delavec je vlovil v Touonu steklenico s pisanjem, katero je pred petimi leti zagnal v morje neki potnik z ladje »Orvieto«.

Pisanje v steklenici se je glasilo: »31. januarja 1928, na krovu »Orvieto«. Prosim najditelja te steklenice sporočiti, kje je našel to pismo. T. E. Williams, Pontypool, Wales, pošto ložeč. Pred štirimi tedni je najditelj sporočil svoje ime in naslov pisca in od njega je zdaj prejel naslednji odgovor: »To steklenico sem vrgel 1. 1928 z ladje »Orvieto« v morje med Colombom in Avstralijsko, od koder sem se šele pred kratkim vrnil v domovino. Hvala za prijazno obvestilo! Moje upanje, da bi že kdaj dobil kakšno pismo o tem, je skoro že popolnoma splavalo po vodi.«

V 17 urah čez Ocean

Moderni francosko veleletalo »Mavrica« (L'Arc en Ciel), ki je pred nekaj tedni preletelo Atlantski ocean iz evropske smeri proti Ameriki, se je te dni vrnilo iz Natala v Braziliji v Dakar na afriški celini. Napravilo je v 17 urah 10 minutah 3200 kilometrov in je letelo s povprečno brzino 168 km na uro. Pripomniti velja, da se je moral pilot ves čas poleta boriti z hudim viharjem.

Priprave za gospodarsko konferenco v Londonu



Geološki muzej v angleški prestolnici adaptirajo za zborovanje

Shakespeare igrajo največ

Alfred Wareing, vodja knjižnice v novem Shakespeareovem gledališču v Stratfordu ob Avonu, bi lahko statistično dokazal, da igrajo Shakespearea najrajši in da ga po vsem svetu tudi največ čitajo.

Vsak dan prejme cele pakete novih izdaj in prevodov iz vsih koncev sveta. Te dni je prejel n. pr. izvod »Beneškega trgovca« v jeziku Sekunacev z obvestilom, da je v tem jeziku pripravljena za natis še cela vrsta drugih dram. n. pr. »Mnogo hrupa za nič« in »Julij Cezar«. »Beneškega trgovca« so prevedli tudi v suaheli in Wareing je zasledil prevod tega dela tudi v ladinskem jeziku. Lansko leto so »Hamleta« v Simferopolu na Krimu igrali v tatarskimi, v Indiji je 126 različnih Shakespearovih izdaj v 14 indijskih jezikih. V Palestini igrajo Shakespearea v novi hebrejščini, na Japonskem in na Kitajskem igrajo istotako pogosto Shakespearea v do matih narečjih. Ta razširjenost Shakespearovih del je seveda tudi posledica razširjenosti angleškega jezika.

Zunanji minister pri golfu



Sir John Simon angleški zunanji minister, krepi svoje zdravje vsak dan z golfom

Albanski avtomobilski klub

V Tirani so nedavno osnovali Albanski avtomobilski klub (Klub Turistik-automobilistik Shqiptar), ki bo reguliral ves območni promet z avtomobili.

Berlinska podružnica

»Paramount« razpuščena

V Berlinu je bila te dni »razpuščena« podružnica ameriške filmske družbe »Paramount«. S tem je prišlo ob kruh 150 oseb.

Kemični čudeži

Gospa D., nekoč znana francoska igralka, se je pred časom omožila z bogatim lastnikom kemične tovarne v Parizu. Na možovo zahtevo je dala slovo gledališču. Čeprav je imela oder nad vse rada, ga je žrtvovala, ker se je še rajši kopala.

Premočni soprog ji je uredil krasno kopalnico z marmornim bazenom in številnimi ogledali, pravo pravljico iz tisoč in ene noči. Gospa D. se je kopala po več ur dnevno. Imela pa je tudi družabne dolžnosti: poleg lastnih prijateljic je morala redno sprejemati številne moževe znance. Kmalu je uvidela, da zahtevajo obiski skoraj ves za kopalni primeren čas. Potožila je možu, ki ji je kot kemik postregel s soljo, ki stori vodo v kopalnici neprozorno.

Pobarvala jo je na željo modro, zeleno ali mlečno belo. Tako je lahko sprejemala gospe obiske kar v priljubljani kopeli. Sedela je do vratu v vodi in bila še bolj zavita kakor njene obiskovalke v plesnih oblekah. Gostje so posedali ob kadi, srkali čaj in likerje ali celo plesali ob godbi radio zvočnika. Ves Pariz je govoril o sprejemih pri gospe D. Postal je kmalu slavenjša kakor poprej na odru... A zdaj je doživel ta sijaj nepričakovan zoključek. Neki hudomušni gost se je tudi poslužil kemičnega sredstva. Nekoč pri sprejemu, ko so se vsi navzoči veselo pomenkovali, je na skrivaj stresel v bazen šopec soli lastnega izdelka. Gospa D., ki se je s cigaretami v usteh izvrstno zabavala, je nenadoma opazila plašne poglede in dolge obraze. Razgovor je obšel sredi zabave. Gospa D. se je ozrla, in — o, groza! — še nedavno temnosinja voda se je čedalje bolj svetlila. Preden so zapustili poparjeni obiskovalci kopalnico, je bil bazen prozoren do samega dna... Uboga gospa D. mora zdaj sprejemati obiske na kopnem kakor vse ostale manj iznajdljive dame.

Kralj postopačev

Poklicni postopači v republikanskih Zedinjenih državah tvorijo državo v državi. Njihovemu dosedanemu kralju je bilo ime Leon Lazarovich in je nosil častni priimek »Zelezna roka«. Ni trpel nobene nepokorščine in je užival enak ugled v New Yorku in Chicagu.

Lazarovich se je naposled odrekel prestolu. Izjavil je reporterjem, ki so se zglasili pri njem: »Zavoljo dekleta iz Winnipega ostavljam razbojniški poklic. Oženil se bom in lotil se bom rednega dela. Zato moram odločiti sedanjo oblast. A po pravici povedano, naveličal sem se stalnega tavanja po cesti. Prištel sem toliko denarja, da se bom iz potepuha prelevil v farmerja.« Za Lazarovichev ugled je značilno, da so dovolile chicaške oblasti potepuhom zborovanje v mestu na temelju obljube, da se bodo razbojniki vzorno obnašali.

Eksplozija eterske steklenice

V Rotterdamu je uničila eksplozija neko ondoto kemično tvornico. Pri katastrofi je bilo hudo ranjenih 28 oseb. Eksplozija je nastala zaradi napake pri manipuliranju s posodo etra. Boknil je ogenj, ki je v kratkem uničil tvornico do tal. Štirje ranjenci se zaradi opeklin borijo s smrtjo.

Mississippi prestopil bregove

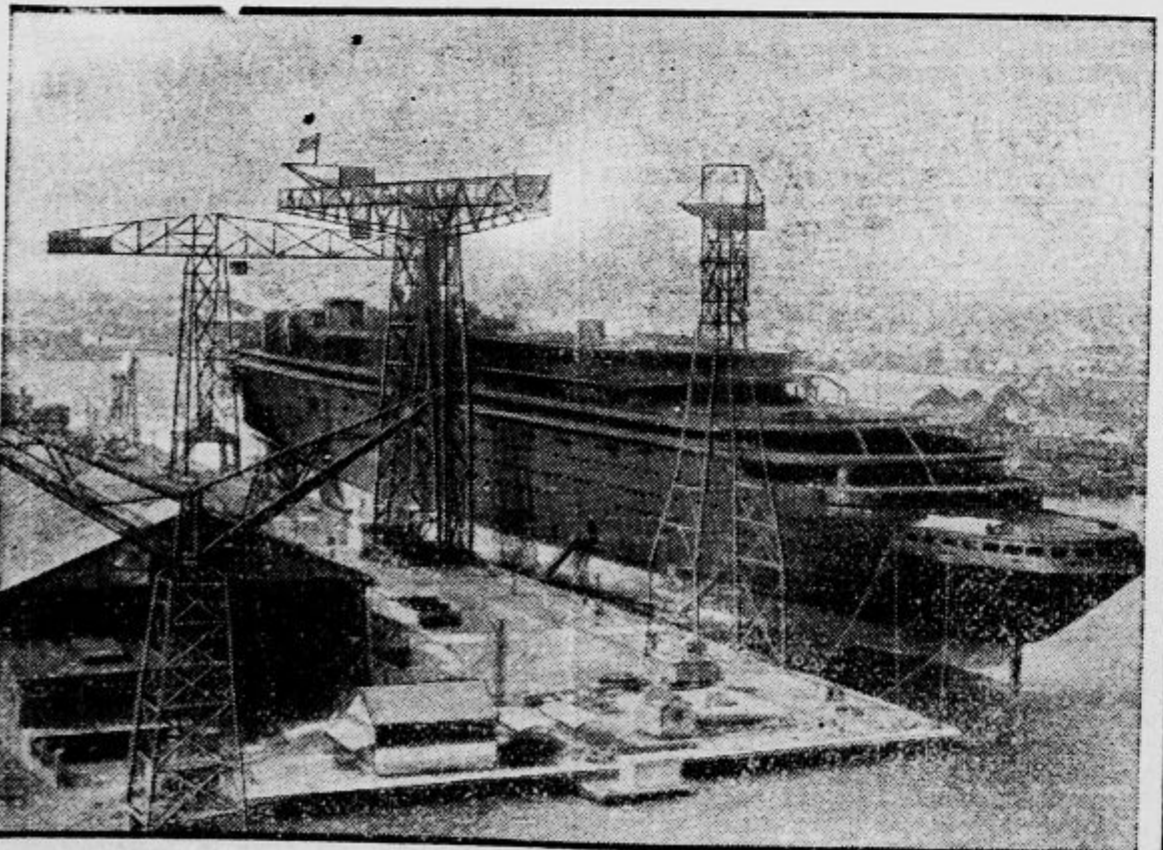
Reka Mississippi je na mnogih mestih prestopila bregove in preplavila več naselbin v državah Mississippi in Louisiana. Doslej je zahtevala poplava 17 človeških žrtev.

Bolivijski vojaki odhajajo na fronto



Rezervisti pri slovesu od La Paza, od koder jih pelje vlak v ozemlje Čaka

Francoski pomorski velikan »Normandie«



Da nadomesti svoje po požaru uničene ladje, gradi Francija največjo ladjo sveta. Ime ji bo »Normandie«. Njen trup vidimo na sliki

Osmo kolo državnog prvenstva

Dva presenetljiva rezultata — V Beogradu je prišlo do incidentov — Poraz kandidata za državnog prvaka Gradjanskoga — BSK, Hajduk, Slavija (O) in Vojvodina dobijo vsak po eno točko, Concordia pa dve

Osmo kolo državnog prvenstva nam je dalo presenetljiva rezultata. Haškova katastrofa v Ljubljani in prepričevalni uspeh naše enajstostorice bo moral tudi naše domače sportiste preveriti, da je tudi ob najhujših uspehih še vedno prezgodaj, če resignirano vržejo puško v koruzo. V boju do gotovo bolj na mestu, če bomo zrlili zaupanjem vsaj na dogodka, ki jih bomo lahko motrili ob blizu, v sami Ljubljani. Druga neprijetna zadeva bo za Zagrebčane neuspeh Gradjanskoga v Sarajevu. Slavija je sicer premagala svojega istimenskega nasprotnika na njegovem terenu, malokoli pa ji je pripisoval sposobnosti, da bi se uspešno držala tudi proti zagrebškemu purgerju, čeprav doma. Kaže pa, da mislijo Sarajevčani zares, zaenkrat so prvi zmagi dodali še drugo in so z boljšo diferenco golov ob istem številu točk za

dve mesti pred nami. Concordia je doma zela laskav uspeh proti Jugoslaviji in se tako prerila v ospredje tablice. Edina uteha za Zagrebčane, dasi nekoliko grenka sprico malenkostne popularnosti, ki jo uživa vprav Concordia med Zagrebčani. Razen teh treh zmag, odnosno porazov, je prineslo osmo kolo tudi dva remisa. Zlasti oni iz Osijeka nas predvsem zanimajo, ker spadata i Slavija i Vojvodina med one, ki naj koncem sezone dajo ligi slovo. Vsaka delitev točk med konkurenti za izpad je sama po sebi zelo ugodna za pozicijo Primorja, ker se tako ti, tudi naši konkurenti med seboj paralizirajo. Kljub temu je osješka Slavija z boljšo razliko golov ostala pred nami, dočim se Vojvodina s prirastkom ene točke ni mogla pomakniti s poslednjega mesta. — Hajduk je z rezultatom 2:2 proti BSK utrpel že

svojo tretjo točko in stoji samo še z boljšim količnikom pred Concordio. Iz Beograda ne javljajo nič sigurnega. Prišlo je do pretepa. Za BSK pa pomeni ena točka porast na tretje mesto. Svoje pozicije so ohranili Hajduk, BSK, Jugoslavija, Slavija O in Vojvodina, vsi ostali pa so se na novo porazvrstili, in sicer:

Hajduk	6	4	1	1	12:4	9
Concordia	8	4	1	3	19:8	9
BSK	7	3	2	2	14:10	8
Gradjanski	7	4	0	3	9:9	8
BASK	7	3	1	3	18:18	7
Jugoslavija	5	3	0	2	8:6	6
Slavija S	5	2	2	3	14:16	6
Slavija O	8	2	2	4	10:17	6
Primorje	8	2	2	4	12:21	6
HASK	6	2	1	3	7:9	5
Vojvodina	5	1	2	2	7:12	4

Prepričevalna zmaga Primorja nad Haškom

Po zadnjih dveh neuspehih se je včeraj Primorje odlično uveljavilo ter zaslužno zmagalo nad Haškom

Po dveh precej katastrofalnih rezultatih proti Concordiji in proti BSK je vladalo za igro našega zastopnika v ligi bolj mlačno zanimanje. Na igrišču je bilo 1500 ljudi gledat Haškovo znano tehnično igro, nogometna okrogla sreča pa je hotela drugače: ves ta svet je bil kar navdušen nad presenečenjem, ko je tekom devadesetih minut postajal vse bolj priča krasno se razvijajoče zmage domačih fantov. Poudariti je z vsem naglasom na samem začetku, da je bila zmaga črno-belih po prevladni taktiki prvega polčasa in po predvedeni superiorni igri drugega polčasa več kot zaslužena in kaže povsem pravičen in realen rezultat igre obeh moštvev kakor tudi sam potek igre v pravi luči.

Primorje : Hašk 4:1 (1:1)

Primorje je postavilo v borbo tri garniture, tako da so se tekme igrale vse po polno. V prvi igri Reka : Primorje rez. je Reki uspelo po močni igri drugega polčasa zmagati s 6:1 (1:1); sodil je g. Lučič. V drugi igri, Primorje I : Slovan pa je močna postava druge primorjske garniture imela posla s protivnikom, da je rešila zmago 3:2 (2:0); sodil g. Zupan. Za glavno tekmo so Haškovi nastopili v postavi: Sijačić-Koch, Kovačić-Golac, Geyer, Kunst-Bobinski, Medarić, inž. Leinert, Pale, Ranogajec. Burni aplavz je sprejel Primorje: Starac-Svetič, Hassi-Zemljak, Sočan, Bončić-Jug I, Erman, Senica, Slapar, Jež.

Zreb je odločil Svetič zase in izbral stran s soncem zadaj, a z vetrov — sprejdan. Igra se je komaj pričela in že je H. izvedel dva napada, v 2. min. prekratek Starcev avt. ločik, žoga pride do Medarića, ki iz 20 m z ostro bombo otvori score, 1:0 za Hašk. P. izvede prvi napad v 4. min. in se konča v kotu. Strelja ga Jež, pa dobi ponoven kot, nato je H. zopet gospodar situacije in Starac dvakrat bravurozno brani svoje svetilce. V splošnem pa Haškovi niso strelci. V polju prevladuje H., ki predvaja svojo tipično igro po tleh, vendar mu P. kvari račune in skuša uvajati svoj sistem polvisoke igre. V 19. min. je Polec zelo nevarno sprejadal, predribila vse po vrsti, toda Starac je budno na mestu in drži. Potem je P. zopet v napadu in Erman strelja prost strel s kaz. črte, ali ne more preko zida, in že je H. v fronti in Starac mora ponovno posredovati. Dotlej Sijačić ni imel še žoge, v 22. min. pa strelja Sočan prost strel, da lepo na glavo Ježu, ki zadene mrežo — s strani, kljub temu publika aplavdira gol. V 25. min. sta Hassi in Svetič nesigurni in tako pride Polec do zrela situacije, ki jo pa Starac prekrži. Par sekund nato je P. po jugu sprejadal, lep Jugov center je Sijačić plen, ker je Slapar prekratek. V protinapadu producira Svetič visoko svečo, ki jo veter zaneše v kot. Kmalu nato potisne isti Svetič v borbi s krilom žogo v kot, toda H. ne izkoristi. V 33. min. dribla Slapar neumorno, predriba vse obrambo in pasira Senici, ki nesebno predloži Ježu, njegov strel se odbije od stališe v mrežo, 1:1.

Veliko navdušenje med publiko, ki vidi napore domačih nagajene z uspehom. V 40. min. je Bobinski sara pred Starcem, ki mu pegumno in efektivno sname žogo z noge, Bobinski pa odleti v mrežo, viharan aplavz za Starca! P. čedalje bolj zavlačuje igro in drži rezultat, ker igra proti vetru.

V tem polčaju je bil H. gotovo boljše moštvo. Kombinatorno in tehnično je do bolj nadkrijeval domače, posebno so bili dobri hali v startu. Obramba ni imela mnogo posla, toda parkrat, ko je prišla v skripe, se je pokazala precej nesigurno. Prav dobri pa so bili Haškovi v srednji liniji, kjer se sicer Gayer ni pokazal v prav veljem formatu, imel pa je v Kunstu in zlasti v Golacu dva odlična partnerja in je tako vsa srednja vrsta držala Haškovo masinerijo pokonci in v pravem tekmu. Napad je bil v polju prav dober, zlasti sta bili dobri obe krili in Medarić v desni spojki. Leinert pa je imel svoje križe in težave s Sočanom. V glavnem pa je napad z lahkoto prihajal naprej, pred golom pa se je njegova umetnost nehala.

Črno-beli so dali v prvi polovici v glavnem precej raztrgano igro. Ožja obramba je bila zelo nesigurna in jo je ponovno Starac vlekel iz zadreg. Niti Hassi niti Svetič nista mogla priti do pravega osvobodilnega strela, v skrajnem razdiralnem delu je bil Hassi kolikor toliko na mestu. Odličen je bil Sočan, ki je moral ponovno pomagati tudi na obe strani. Stranska krila sta v glavnem zadovoljila. V napadu je bil zelo dober Jug kot nosilec napada, poleg njega Slapar kot graditelj, zelo škibek in netočen v podajanju Senica, Jež na neobičajnem mestu počasen pa — uspešen!

Drugi polčas

je pričel v znamenju ostrih napadov. Sijačić strelja iz gola nizko, žoga je pred njegovim golom, in skrajni stiski: se meče na tla, toda Jež je že poslal žogo izpod njega v mrežo, in

2:1 za P.

P. je še nadalje v napadu, v 3. min. bije Erman s 16 metrov tik čez, potem je igra povsem odprta. Polagoma pa prehaja vsa iniciativa na P. in njegova premoč je nesporna. V 10. min. se Slapar junaško otepa dvojice trojice Haškovcev, ki ga ponovno foulajo, prost strel izvede sam biliskovito, pada viško Senici, ta podaljša z glavo Ermanu, na žogo startata Erman in Sijačić in Erman plasira z glavo preko vratarja v prazno mrežo:

3:1 za P.

Kovačić hoče sicer še s črte rešiti, ali more samo krepko podaljšati v mrežo in jo potresti. Haškov sistem je odslej zrušen, ne pomaga vsa tehnika, do prave kombinacije se sploh ne more povzpeli, presilen je start P., pri katerem je vse živahno, požrtvovalno in s srcem; tako se zmaguje! V 30. min. dobi Ranogajec lepo predloženo žogo in ustvari nevarno situacijo. Zemljak toče s same črte ven, medtem pa je sodnik odžvižgal foul na Starcu. Tempo ponehava, kakih osem do deset minut pred koncem prevzame stvar H. v svoje roke. P. se umakne v obrambo, zavlačuje, v napadu ima samo tri ljudi, včasih so pa vsi v svojem kaz. prostoru. Visok Zemljakov pas dobi Erman v zelo ugodni poziciji in ponovi skoro z istega mesta na skoro isti način Medarićevu gesto iz prvega polčasa: neubranljiva bomba obsedi v levem spodnjem kotu, in končni rezultat

4:1 za P.

je postavljen. H. je še nadalje v napadu, brez šansa, brez nade, a v 42. min. ima Senica na Ermanov lep pas neverjetno lepo priključ, ki jo zopet s strelom mimo ne izkoristi. Primorjske enajstostorice ni bilo začetkom drugega polčasa prepoznavni. S svežim elanom so šli prav vsi na delo in ubrali tri zrela plodove, mogli so vsaj še dva nadaljnja. Branilca sta v se v drugem polčaju boljše znašla, vsaj v splošnem, ker na momente je bil Hassi ubupno slab. Močno se je za dobo 30. min. razgibala srednja linija, do konca pa moči niso zadostovale in so vsi trije po vrsti začeli popuščati. Tudi v napadu se je izvedla prav ugodna metamorfoza. Senica je bil na mah dober in prav dober vodja. Erman se je začel truditi v polju in streljati pred golom, Slapar je še stopnjeval svojo agilnost in biliral s svojimi tehničnimi triki, posebno dobro igro pa je proizvajal Jug na desnem krilu; spominjal je na svoje najboljši čase! Jež je bil sicer zopet uspešen, sam ne more nič za to, izvedel je začetkom polčasa par lenih napadov, potem pa je bilo njegovih moči kmalu konec. Pokvaril ni nič!

Hašk se je dal, kakor pred leti, presenetiti. Gotovo ni igral ene svojih najboljših tekem, imel je v obrambi, ne izvemši niti enega, svoje najslabše moči, poleg tega je bil Geyer precej slab. Čim so začeli Primorjani bolj energično startati in so v par potezah prevzeli vodstvo, so bili Haškovi nenadoma kakor brez glave, nobena stvar se jim ni hotela več posrečiti. Potrebovali so dolgo, da so se zopet povzpeli do enakovrednega partnerja, prevladali so pa šele tedaj, ko je P. zatvorilo igro in se zadovoljilo s čuvanjem rezultata. Hali v drugem polčaju niso mogli odoliti stalnim, ostrim in preciznim izvajanjem in premišljenim izgrajenim napadom P., zlasti pa niso bili kos taktiki naglih prenosov ali sunkov naprej. Napad, prepričen bolj svoji usodi, je zopet kombiniral, dokler mu ni protivna obramba pobrala žoge. Moštvo pa je pokazalo dobro kondicijo.

Igra je bila v dobrem delu fair, do ne ljubih foullov sploh ni prišlo, bila pa je ves čas ostra, borbeno, tipično prvenstvena. In skoro vse čas, par do konca, interesantna, razburljiva, malokdaj milačna.

Sodil je g. Lepac iz Zagreba dobro in objektivno.

Hajduk : BSK 2:2 (2:1)

Beograd, 21. maja. 10.000 gledalcev je danes gledalo prvenstveno tekmo med BSK in Hajdukom. Veliko število publike se da razlagati s tem, da sta bila oba nastopajoča kluba enako ocenjena. BSK zaradi tega, ker je igral na lastnem igrišču, Hajduk pa zaradi svojega renomeja in odličnih rezultatov, ki jih je do sedaj dosegel. Tekmo je sodil g. Knifer.

Z napadi je pričel Hajduk, kateremu pa se je kmalu revanžiral BSK. Že v 4. min. je uspelo levi zvezi Hajduka Rosiću, da doseže vodstvo za Silićem. Isti igralec je v 25. min. povisal rezultat na 2:0. Dve minuti kasneje pa je BSK znižal na 2:1. Ta rezultat ostane do konca prvega polčasa.

V drugem polčaju je prišlo v 26. min. do spopada med Mošo Marjanovićem in Deškovićem. Moša je tekom današnje igre že trikrat povzročil incident. Pri zadnjem incidentu je udaril Deškovića, ki je ležal na tleh, z nogo v rebra. To je Deškovića tako razburilo, da je dal Marjanoviću udarec v lice. Sodnik je interveniral ter izključil Deškovića. V 28. min. se je nenadoma utrgal oblak, tako da je bilo igrišče naenkrat poplavljeno. Kljub temu uspe BSK, da izenači v 29. min., ko je ravno najboljši deževalo. Kmalu nato je moral Marjanović zaradi prejšnjega udarca zapustiti igrišče. Od sedaj naprej igra sta obe moštvi z 10 igrač. BSK je v premoči, toda Marušić in obema branilcema je uspelo, da so držali neodločni rezultat do konca igre.

Publika je nastopila proti igračem Hajduka, ki jih je morala policija spremljati z igrišča. Rezultat je vsekakor realen. Po mnenju gledalcev in strokovnjakov sta gola za BSK padla iz dveh nepravilno prisojenih koto.

Concordia : Jugoslavija 3:1 (0:1)

Zagreb, 21. maja. Pred 5000 gledalci sta se danes spoprijeli za točke Concordia in beogradska Jugoslavija. Jugoslavija je nastopila brez reprezentativnih igralcev Lukića in Zečevića. Do 6. min. je bila Jugoslavija boljše ter je imela nekaj ugodnih šans. V 11. min. prodre Popović ter ostro strelja proti голу, toda Demić odbije. Milošević ujame žogo ter doseže vodstvo za Jugoslavijo 1:0. Jugoslavija je bila v tem polčaju boljše v startu in v elanu. Concordia je igrala mirno in dokaj leno. Jugoslavija je bila precej ostra. Zelo se je odlikovala z dobro igro njena desna stran.

V drugem polčaju je šele Concordia pričela igrati. V 11. min. predriblja Martinović branilca, odda Kodernji, ki izenači z ostrim strelom. Jugoslavija je sedaj pričela igrati surovo, tako da je občinstvo večkrat izrazilo z življenjem svoje nezadovoljstvo. Pri Concordiji se ni posebno odlikoval srednji krilec Agić, ki je pa vendarle v 34. min. postavil s strelom s 5 m na 2:1. V 38. min. je Agić sam pred golom, a igrač Jugoslavije ga grobo faulta. Sodnik prisodi 11-metrovko, proti kateri Jugoslavija sicer protestira, kar ji pa nič ne pomaga. Kodernja postavi na 3:1. Dobro je sodil g. Rakić.

Slavija (S) : Gradjanski 3:1 (1:0)

Sarajevo, 21. maja. Pred rekordnim številom 7000 gledalcev, kakršnega Sarajevo še ni videlo, se je danes odigrala prvenstvena tekma med kandidatom za prvo mesto Gradjanskim in domačo Slavijo. Zagrebški »purgerji« so morali kloniti, čeprav so nastopili v najmočnejši postavi. Že v 2. min. doseže Pavlič zaradi pogreške zagrebske obrambe dve učinkoviti goli.

V drugem polčaju Slavija nekoliko izpremeni postavbo Gradjanski igra zelo brez volje. Hügel ostro ruši Marica, ki ga morajo odnesti z igrišča. Marić pa se za nekaj časa zopet vrne. V 13. min. zabije Zivković v prazno mrežo in izenači. V 17. min. doseže Šaliput na pas Merića zopet vodstvo za Slavijo. V 25. min. strelja Kinjajić z daljave 25 m, golman Gradjanskoga sicer ujame, toda žoga mu zdrse v gol. 3:1 za Slavijo. Med igračmi Gradjanskoga je prišlo nato do prepira. Rezultat se do konca ne menja.

Sodil je g. Joksić iz Beograda.

Vojvodina : Slavija (O) 2:2 (1:1)

Osijek, 21. maja. današnji nogometni tekmi nastopila v svoji najmočnejši postavi, pokazala dobro igro ter bila v prvem polčaju enakopravna domačinom. V drugem polčaju je Slavija diktila tempo, vendar pa ji ni uspelo, da bi odločila tekmo v svojo korist. Vodstvo je dosegla Vojvodina po Markoviću v 30. min., toda v 40. min. je Flam izenačil.

V drugem polčaju je Slavija po Vrebu dosegla vodstvo v 5. min., toda Vojvodina je kmalu izenačila. Kmalu nato je bila leva zveza Vojvodine zaradi ostrega foula na Hrsu izključena. V 38. min. diktila sodnik zbog roke 11-metrovko proti Slaviji, ki jo pa vratar domačinov v sijajnem stilu obrani, tako da ostane rezultat do konca.

Sodil je g. Ružić iz Beograda.

Ostale nogometne tekme

Domažale: VSK Triglav : SK Domažale 4:0 (3:0). Za Triglav so zabili gole Erujić Veselić, Fihlar, Rosandić. Tri zmagovalci se je odlikoval zlasti tudi vratar.

Trbovlje: Hermes komb. : Trbovlje 5:2 (2:0).

Maribor: Svoboda : Železničar komb. 2:0 (1:0). Prvi tekma rezerv: Železničar : Svoboda 1:0 (1:0).

Dunaj: FC Wien : Sportklub 0:0. Hašk : Austria 4:1 (2:0). Vienna : WAC 5:1 (2:1). Wacker : FAC 3:1 (2:0). Rapid: BAC 3:0 (2:0).

Toplice: Teplitzer FC : SK Plzen 4:0.

Budimpešta: Ferencváros : III. okraj 5:2. Ujpest : Nemzeti 7:1. Buday : Bocskaj 3:0. Hungaria : Kispest 3:1.

Hamburg: Glasgow Rangers : nemška reprezentanca 3 : 1 (0 : 0). Le Havre: Juvena Nemčija : amaterski team Francije 5 : 3 (4 : 3).

Lahka atletika

Propagandni lahkootletski miting Primorja

V soboto in nedeljo se je vršil na igrišču prireditelja propagandni lahkootletski miting Primorja, ki je dal naslednje rezultate:

Tek 100 m: jun. do 16. let (2 tek.): 1. Megušar (Pr.) 14.2, 2. Kajfež (Pr.) 14.4, jun. do 18 let (3 tek.): 1. Glavnik L. (I) 13.2, Zajc (Pr.) 13.4, 3. Tiran (Lj. Sokol) 13.5; seniorji (10 tek.): 1. Kovačić A. (Pr.) 11.4, 2. Bervar Slavko (Pr.) 12.2, 3. Gabršek (Pr.) 12.3. Zelo dober čas zmagovalca ob začetku sezone in ob močnem protivetru.

Skok v višino z zaletom: jun. do 16 let (3 tek.): 1. Pribošek (I) 1.45 m, 2. Kajfež (Pr.) 1.30 m, 3. Megušar (Pr.) 1.30 m. Seniorji (6 tek.): 1. Slanina (Pr.) 1.65 m, 2. 3. in 4. Zorja Aleks in Oražem (oba Pr.) ter Stegu (Il.) vsi 1.55 m.

Met krogla (8 tek.): 1. Stepišnik (Il.) 12.27 m, 2. Jeglić (I) 11.56 m, 3. Perpar (Pr.) 10.92 m. Dober rezultat zmagovalca.

Skok v daljavo z zaletom: jun. do 16. leta (2 tek.): 1. Pribošek (I) 4.75 m, 2. Megušar (Pr.) 4.66 m; jun. do 18. leta (2 tek.): 1. Tiran (Lj. Sokol) 5.06 m, 2. Glavnik (I) 4.55 m; seniorji (7 tek.): 1. Korče (Pr.) 6.10 m, 2. Račić Milivoj (Pr.) 5.82 m, 3. Putinja (Pr.) 5.87 m.

Tek 500 m: sen. (3 tek.): 1. Gabršek (Pr.) 54.6, 2. Zorja Aleks (Pr.) 54.9, 3. Grad (Pr.) 1:01. Zelo dober rezultat obeh prvoplasiranih ob protivetru. Oba leto mnogo obetata.

Met diska sen. (6 tek.): 1. Slamić (Pr.) 38.48 m, 2. Jug Vinko (Pr.) 36.55 m, 3. Banko (I) 33.91 m. Slamić in Jug brez treniranja dosežeta svoj dosedaj najboljši rezultat proti dobro treniranim, metalcem specialistom. Med neplasiranimi je ostal Stepišnik M. (I), ki je pred pričetkom tekmovanja z mesta dosegel rezultat zmagovalca! Čudna nestalnost.

Tek 800 m: sen. (2 tek.): 1. Plivelić (I) 2:24.4, 2. Kranjc (Pr.) 2:28.6.

Tek 200 m: jun. do 18 let (3 tek.): 1. Glavnik L. (I) 25.5, 2. Tiran (Lj. Sokol) 28.6, 3. Zajc (Pr.) 28.7; seniorji (3 tek.): 1. Korče (Pr.) 24.6, 2. Plivelić (I) 26, 3. Račić M. (Pr.) 26.2.

Troskok: jun. do 18 let (1 tek.): 1. Tiran (Lj. Sokol) 9.73; seniorji (4 tek.): 1. Korče (Pr.) 12.36, 2. Perpar (Pr.) 12.27, 3. Perin (Pr.) 11.03 m. Korče je skočil izven konkurence 12.70, Perpar 12.48 m.

Met kopja sen. (1 tek.): 1. Putinja (Pr.) 42.25 m.

Tek 1000 m: jun. do 18. leta (2 tek.): 1. Glavnik L. (I) 3:05.2, 2. Zajc (Pr.) 3:21.8.

Tek 1500 m sen. (2 tek.): 1. Skušek (Pr.) 5:02, 2. Plivelić (I) 5:12.2; jun. do 18 let (1 tek.): Glavnik M. (I) 5:05.2.

Štafetni tek skozi Maribor

Maribor, 21. maja. Poverjeništvu JLAS v Mariboru je danes dopolnile prireditelji skozi mariborske ulice tekmovanje za prehodni pokal tvrde Shell. Start je bil ob 11. dopolnile izpred igrišča Maribora v ljudskem vrtu, tekmovalna proga je pa šla mimo državnega moškega učiteljskega, po Jugoslavanskem in Zrinjskem trgu, mimo kavarne Evropa, po Aleksandrovi cesti do trga Svobode. Proga je bila dolga 1810 m, na startu so bila tri moštva, in sicer Maribor, Železničar in Rapid. Rezultati so bili naslednji:

1. Rapid 4:15.8 (Mühleisen, Vislovič, Munderer, Höfer, Mesarec, Jeglitsch in Barlovič), 2. Maribor 4:20.4 (Koren, Gutmajer, Kokot, Gomoli, Brtoncelj, Hiti, Obersnel, 3. Železničar 4:22 (Franeček, Rak I, Ban, Vertnik, Tonček, Vertnik II in Starešina).

Tenis

ATK Zagreb : Ilirija 5:2

Včeraj se je igralo v Ljubljani za II. kolo državnega prvenstva moštvev.

Ilirija že vnaprej ni imela izgledov na zmago. Ilirijanski drugi dvojbe je vsekakor že boljše igral, kakor preteklo nedeljo proti Rapidu, vendar pa še ne zadovoljuje. Treba mu bo še precej treninga, pa tudi brzine.

Pallada je pokazal, da je ob leni napredoval za dva razreda in sloves, ki ga uživa simpatični »Trogiranec«, je povsem upravičen. Zdi se, da je zato tudi obisk dosegel rekord, na Iliriji se je zbralo nad 200 ljudi, ki so ob veliki vročini vztrajali od 9. do 13.30.

V moštvo ATK je igral komaj 15letni junior Mitić, očitno nova zvezda na teniskem čebu. Pokazal je, da je že kaj dober single-igralec, v dvojbi je bil slabši. Prav dober sport je nudil Mogin, ki je s Sivcem nudil nadvse zanimivo igro, ki je navdušila vse občinstvo.

Rezultati so bili:

Truden : Pallada 0 : 6, 3 : 6; Sivce : Mogin 1 : 6, 6 : 8; Dacar : Mitić 0 : 6, 2 : 6; Banko : Plazeriano 0 : 3, 4 : 6, 6 : 1; Zajc : Karbaš 3 : 6, 7 : 5, 6 : 4; Truden : Sivce : Pallada-Mogin 2 : 6, 2 : 6; Dacar : Banko : Mitić-Plazeriano 4 : 6, 8 : 6, 5 : 7.

Truden proti Palladi ni mogel bolje uspeti, ker je Pallada dal večkratno plasirane žoge v pozicijah, kjer bi bil poražen se jačji igralec: igra obeh je bila tehnično na visku. Palladi se pozna silna rutina, zdi se, da bo letos igral še veliko vlogov v državnem tekmovanju.

Sivce proti Moginu v prvem setu zatajil, v drugem se je znatno poprijel, če bi pazil pri serviranju bi igral na tri sete. Dacarja je Mitić preveč občutno odpravil. Mali Mitić, ki je pridobil mahoma vse simpatije je mnogo obetajoči talent.

Banko in Plazeriano sta se borila na tri sete. V tretjem setu je Banko znatno nadkrijeval Plazeriano.

Zajc zasluži za res agilno in požrtvovalno igro proti Karbašu priznanje. Bil je vso igro silno previden in zmagal je.

V dvojbi bi par Banko-Dacar moral

zmagati; temu paru manjka borbenosti! Truden in Sivce proti Palladi in Moginu nista mogla doseči boljšega rezultata. Odlični Pallada je znal dobrega pomočnika v Moginu, ki je rutiniran igralec in zelo dober double partner.

V javnosti je našel turnir zelo dober odmev, na Iliriji se ni nikdar zbralo toliko vnetih pristašev belega sporta kot ravno ob posetu gostov ATK iz Zagreba.

Maribor brez prvenstvenih borb

V Mariboru se tekmovanje za teniško prvenstvo Jugoslavije med Mariborom in Železničarji ni vršilo zaradi protesta, ki ga je vložil Maribor pri Savezu. Protest je bil vložen zato, ker Maribor ni hotel v nacionalnem prvenstvu nastopiti proti moštvi, v katerem bi sodeloval igralec, ki ni niti naš državljan, niti nima domicila v našem mestu. Upamo, da bo savez čimprej rešil ta protest.

Davis cup

Genova: Italija : Avstrija 4 : 1.
Basel: Južna Afrika : Švica 4 : 1.
Berlin: Nemčija : Nizozemska 4 : 1.
Montreal: Amerika : Kanada 5 : 0.

ZSK Hermes (Uprava igrišča). Danes ob 20. se. Zaradi važnosti polnoštevila udeležba.

Službene objave I.N.P.

(Nadaljevanje s seje p. o. 17. t. m.)

Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa za Gradjanski SK Čakovce Belovici Anton, Erenreich Stepan, Jerčević Juraj, Željehnj Josip, Adamić Džuro, Kerleza Stepan, Ziegler Samuel, Vasary Dragotin, Kropke Mirko, Munezi Anton, Kolmanić Ljudevit, Bosak Dragotin, Prstec Aleksander, Horvat Nikola, s pravom nastopa 27.

TEDEN DNI FILMA

Venera Marlena

Vse filmske umetnine ki sta jih vzajemno ustvarila Marlena Dietrichova kot igralka in Josif Sternberg kot režiser, so vselej vzgledale. Kako tudi ne bi? Saj so filmi, ki sta jih ustvarila oboje umetnika, na eni strani tako globoki in resniški, na drugi strani pa tako preprosti, da je od njih vsebin zavzet vsakdo: najrazvijačnejši posetnik filmov, ali pa najpreprostejši deželan. Režiser Sternberg stoji namreč na stališču, da pri pravi filmski umetnini ne gre uporabljati sredstev za psihološko poglabitev, temveč nuditi najširšemu krogu gledalcev tisto, kar je za vse v enaki meri lepo in lahko dojemljivo. Zato operira predvsem s problemi, ki učinkujejo enostavno. Ljubzen, materinska čustva, otroci, pesma glasba — to so njegova sredstva in motivi. Seveda vse mojskiro povezano v harmonično celoto.

Vsi v teku zadnjih treh let ustvarjeni Dietrich Sternbergovi filmi zgovorno pričajo, da preprosto dejanje se ne ustvari prave umetnine. Dejanje se mora podrediti virtuozni režiji, obvladovanju po, drobni atmosferi in pa mojstrski igralski usposoblosti. Nebroj zanimivih, novostnih detajlov nas je vselej iznenadilo pri njunih kreacijah: originalna, tehnično dovršena operacija s kamero, najmlajše oslepljanje, svojska obravnava izgovarjave, zvoka in muzike in slednjič izredno večje dramaturško razčlenjevanje, ki uvršča efekt za efektom tako, da doseže film na koncu svoj višek.

Dramaturška načela filma se v marsičem razlikujejo od teaterskih. Po Lessingu je teaterskemu delu točno odmerjen ustroj dejanja. Film izključuje v dialogu ozir na prošlost. Gledalec mora na lastne oči spremljati celotni potek dejanja in razvoj dogodkov. Ne glede na to, da ima film marsikako izraževalno prednost pred teatrom: poljubno lahko menjuje prizorišče, z lahkoto premočša razlike v dobi, združuje dogodke, ki se istočasno odvijajo na različnih mestih ter z optičnimi efekti izraža ono, za kar bi teater uporabil dolgeve dialoge. Toda baš te prednosti lahko zavadejo režiserja v nevarnost, da se izgubi v detajlih, da preveč poudari podrobnosti na račun in v škodo dejanja. Javna skrivnost je, da Marlena Dietrichova sama sodeluje pri sestavi dejanja za svoje filme. Vzajemno ustvarjanje med režiserjem in igralko se na ta način poglablja. Igralec in režiser se tako rekoč — izpopolnjujeta. Pri tem pa filma seveda ne manjka pravemu umetniku lastne — avtentičnosti. In baš v tem bi mogla služiti Marlena vsem svojim vršnjicam za vzor.

»Plavalica Venera« je naslov zadnjemu vzajemnemu filmskemu vedelu Marlene Dietrichove in Josefa Sternberga. Vsebina filma je izvala mnogo kritike. Marlena na se nam tu prikaže v vseh možnih stopnjah in fazah iz življenja žene. Filma »Si, nji angele in »X 27« sta sprito tega novega dela zasenčena, skoro pozabljena. V tem filmu je Marlena našla toliko novih možnosti in načinov umetniškega izražanja, kakor doslej še v nobenem drugem



filma. Sama fabula pa je čisto preprosta: Žena, ki se bori za svoje dete! Vsebina, ki zanima vsakogar, ker se vsakogar — tiče. »Plavalica Venera« vrte po vsem svetu in vsi jo navdušeno in — ginjeno hkrati sprejemajo. Ob zvoku nemških narodnih pesm. se vrste pred očmi gledalcev prizori ubožstva, bogastva, razkošja in propadanja. Dokler si človek, sledeč po trnjevi poti »Plavalice Venera«, ob povojnem izidu končno ne oddahne.

In vendar je vodilni motiv tudi tega Marleninega filma v bistvu — trpek. Vsebovan je v njem občuteni, pretresljivi poevki:

... Če vedno srečna bila bi, bi se za žalostjo stozilo mi...

Naj zvene besede še tako paradokso: Venera Marlena je v njih našla združitev človeške in umetniške osebnosti.

»V znamenju križa«

Z največjo napetostjo pričakovano filmsko zgodovinsko delo Cecila B. de Milleja pod gornjim naslovom je doživelo v Rialtu ob Broadwayju v New Yorku svojo krstno predstavo.

Brez dvoma je po svojem obsegu, stroških in razkošni opremi to največji film, kar jih je producirala v zadnjih petih letih Amerika. Snov je posneta po Wilson Barrettovem književnem delu in predstavlja zgodovinsko navedeno sliko Rima za vladanja Nerona, ob času krščanskih priganjaj.

Silvia Sydney kot Madame Butterfly

Po svoji eksotični lepoti znana filmska krasotica Silvia Sydney, ki si je s svojimi filmoma »Velestne ulice« in »Ameriška tragedija« utrla svetovni sloves, je te dni kreirala nesmrtno vlogo »Madame Butterfly« v istoimenski filmski operi, ki jo je pravkar dovršilo po originalnih muzikalnih motivih Puccinija filmsko podjetje Paramount.

Harold Lloyd pri delu

V preko 350 filmih je že nastopil: vedno vedrega lica, z ljubeznivim nasmeškom. Najsi je bila viga taka ali taka — občinstvo je vedno zabaval s svojo pristrčno igro.

Preobširno bi bilo pisati o njegovem razvoju, o vsem trudu ki ga je vložil v svoje delo. Glede najnovejšega filma »Film-ska norija« je Harold Lloyd dejal med dr.:

»Več ko četrť leta smo snemali. Že rokopi nam je delal težave. Kajti sprti so dohajale vedno nove domisljice. Že med snemanjem je bilo treba izpreminjati in popravljati. Potem šele se je začelo glavno delo. Ko je bil film že gotov, smo še enkrat skrbno pregledali posnetke prizore in jih prikrili duhu enotnosti.«

V Lloydovih filmih ni mrtvih točk in nevažnih prehodov. Vse se vrti v živahnem tempu, vse živi, vsak meter filma drži gledalca v napetem pričakovanju. Harold Lloyd pa za svoje plačilo ne želi drugega, nego smeja publike. In ko se nekoliko predvajal ob njegovi navzočnosti v Berlinu pred kritičnimi strokovnjaki film »Film-ska norija«, je vse molčalo čulo se je le — grohotanje... Še v nobenem filmskem

gledališču se ni smeh tako glasno in nedolgičju razlegel.

Kje tiči skrivnost Haroldovih uspehov? Moža, ki je sicer nenavadno skromen in preprost? Sam pravi o sebi, da ga je film »obsedel«. Brez filma ni zanj življenja! In tega ne pove morda patetiko — vsako pozorstvo mu je odvratno — temveč z naravno samoumevnostjo. Njegova obsedenost se predvsem kaže v skrajni vestnosti, v preciznosti, s katero se loteva vsakega filmskega dela.



In še nekaj: Harold Lloyd noče nikoli biti drugačen kakor je: skromen, preprost človek, brez pretiravanja, brez domisljivosti. Ta preprostost ustvarja že pri prvih metrih filmskega traka neprisiljen kontakt med njim in gledalci. Publika vesoljnega sveta čuti, da je to človek iz njene sredce. To, da je morda malce razumnejši in bogatejši od poedincev, nikogar ne moti. On je tak, kakršni smo vsi, in to je glavno. In vse vloge, ki jih predstavlja, so vzete iz resničnega življenja. Njihova vsebina je skoro vedno ista: mlad neokreten in neizkušen mož koraka mimo vseh ovir in zaprek, mimo vse duševnih bojev do končnega uspeha in do dekleta, katero ljubi.

Voda v kapucinski grobnici na Dunaju

V dunajsko Kapucinsko grobnico, kjer so v posebnem prostoru shranjene krste s telesimi ostanki cesarja Franca Jožefa, cesarice Elizabete in cesarjevine Rudolfa, je začela zadnje čase vdirati voda, ki škoduje balzamiranim truplom. Pater gvardijan je zategadel izdati okoli na prijatelje Habsburgovcev, naj z denarnimi prispevki omogočijo popravilo grobnice, kar se bo najbrže zgodilo.

Moški — natakarka

V mestecu Cassisu na južnem Francoskem je policija prejela mlado natakarko, ker se je izkazala, da je — moški. Pri zaslišanju je arretiranec izjavil, da se je bil ponudil v službo francoski vojaški vohunski centrali, pa so ga zavrnili, češ da je ne-sposoben. Svojo sposobnost je hotel dokazati s tem, da se je preoblekel v žensko in je stopil v službo nekoga — policijskega komisarja — kar mu je popolnoma uspelo, potem pa se je dal zaposliti kot natakarka. Ker mu tega pripovedovanja ne verjamejo popolnoma, so ga pridržali v zaporu.

Velik požar v Ameriki

V New Auburnu (Maine) divja velikan-ski ogenj, ki ga niso mogli pogasiti v prvih 18 urah. Požar je doslej uničil 250 hiš, med drugim vso trgovsko četrt, mnogo bank in cerkvenih poslopj. 1500 ljudi je brez strehe. K sreči ne javljajo o človeških žrtvah. Ogenj je tako silen, da ga gasijo s silici iz vseh bližnjih mest, vendar je njih delo nepopolno težko, ker gorijo večinoma lesene stavbe, poleg tega pa nagaža še močan veter.

Cenešje vožnje za turiste

Čsl. prometno ministrstvo je objavilo nove pogoje za poceni vožnje turistov. Določbe veljajo za vsako turistično društvo na Češkoslovaškem, ki ima najmanj 5000 članov. Članje teh društev imajo, če potujejo v skupinah po najmanj 6 oseb, 33 odst. železniškega popusta, pri daljših progah pa znaša popust celo do 50 odst.

Po berlinskem zgledu

Nemške knjige so sredi prošlega tedna sožigali ne samo v Berlinu, ampak tudi v Frankfurtu, Monakovem, Heidelbergu, Gies-senu, Vratislavi, Kielu, Kraljevcu in Nürnbergu.

Zračna proga

Vladivostok—Kamčatka

Iz Moskve poročajo, da po pravkar končana gradbena dela za letalsko progo Vladivostok-Petropavlovsk (Kamčatka). Proga meri v dolžino 3500 km. Otvoritveni polet bo v juniju.

Masčevanje po 32 letih

50-letni Hincint Danse, nekaj časa izdajatelj lista »Savoja«, ki mu je rabil samo za izsiljevalne akcije, je te dni ustrlil v jozuitskem kolegiju v Bruslju patra Hauteja, odličnega pedagoga in gimnazijskega profesorja. Ustrlil ga je z dvema krogla iz samokresa. Na policiji je izpovedal, da se je masčeval nad patrom zaradi neugodne ocene v šoli pred 32 leti. Takrat ga je pater vrgel pri neki skušnji in tega mu ni Danse do danes pozabil.

MALI OGLASI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Tajnika

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Dekle

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Frizerko

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Brivskega

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Več pomočnic

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Din 100. — dnevno

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Mes. pomočnika

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Službe išče

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Šivilska pomočnica

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Mlado dekle

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Uradnica

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Plačhna natakarka

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Vrtinar

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Trgov. pomočnik

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Mladenka

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Gospodična

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Dekle

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Zobotehnik

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Prvovrstna moč

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Gospodična

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Pozor krojači!

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Večletna kavarn. blagajničarka

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Oblanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Kuharica

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Zasluzek

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Entlanje 1 m 1 Din

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Entlanje 1 m 2 Din

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Knjige

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

»Allgemeine Kunst-geschichte«

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Pleteršnikov

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Dalnogled

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Fotoparat

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Gostil. mize in stole

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Berilno steklo

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Prodaj

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Hrastovo kredenco

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Oblanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Pralni aparat

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Šoferji, pozor!

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Fotoparat

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Gugalni stol

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Knjige

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

»Allgemeine Kunst-geschichte«

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Pleteršnikov

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Dalnogled

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Fotoparat

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Gostil. mize in stole

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Berilno steklo

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Prodaj

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Hrastovo kredenco

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Oblanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Enosob. stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Dvosob. stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

V najem

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Gostilno

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Mlin

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Mizarsko delavnico

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Stanovanja

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Enosob. stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Dvosob. stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Dvosob. stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

Stanovanje

Vsaka beseda 50 par. za dajanje naslova ali za sifro na 5 Din. (1)

SVETOVNO ZNANI RDECILI ZA OBRAZ

Cendre de rose in rouge mandarine

in nadaljnjih dvanajst prekrasnih nijans

BOURJOIS

PARFUMEUR - PARIS